

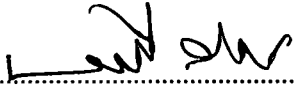
แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัย
ของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)
อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ทรงศวรรณ วิบูลย์ชัย

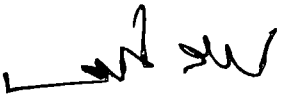
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

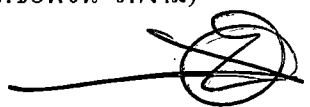
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ วรรณวรรณ วิบูลย์ธัญญ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

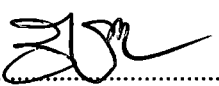

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ชัยพจน์ รุ่งงาม)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.ชัยพจน์ รุ่งงาม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่ 11 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ชัยพนธ์ รังงาม อาจารย์
ที่ปรึกษาหลัก ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ชัยพนธ์ รังงาม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี
คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้นิพนธ์
ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนกนก หัวหน้า
ภาควิชาการบริหารการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี ดร.วุฒิสักดิ์ ชีระวิทย์
นายสิริวิชัย สำนักสกุล นางทิพวรรณ ยิ้มพงษ์ และนางพิสมัย เป็นนัย ที่ให้ความอนุเคราะห์
ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการ โรงเรียน
นางภิญญาภัทร ธนชัยโกคิน และคณะครู โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) อำเภอ
หนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองเสือช้างทุกท่านที่
ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ
ได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสถานศึกษาทุกท่าน และศึกษานิเทศก์ได้ให้
ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ในด้านผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยครั้งนี้ และเป็นกำลังใจ
คนสำคัญยิ่งในการสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทีตาแด่
บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มี
การศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

ทรรศวรณ วิบูลย์ธัญญ์

57920486: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การศึกษา/ แนวทางการพัฒนา

ทรรศวรณ วิบูลย์ชัย: แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี (GUIDELINE FOR DEVELOPING THE EDUCATIONAL ASSURANCE AT PRE-SCHOOL LEVEL IN BANNONGSUECHANG SCHOOL (JARUNGRATPATANA), NONGYAI DISTRICT, CHON BURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ชัยพจน์ รักงาม, กศ.ด., 85 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ในด้านปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) จำนวน 17 ท่าน แบ่งเป็นศึกษานิเทศก์ ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามที่จะทำการศึกษาให้ตรงประเด็น โดยให้เป็นคำถามแบบเปิด การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะซักถามรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงมากกว่า .66 หลังจากนั้นได้นำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายก่อนนำไปใช้จริง ผลสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัย โรงเรียนจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในระดับปฐมวัยตรงตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน คือ อาคารสถานที่ และมีการบริหารจัดการที่มีระบบระเบียบที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ด้านกระบวนการ โรงเรียนจัดให้มีการบริหารจัดการในการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และมีบุคลากรจบทางด้านการศึกษาปฐมวัยโดยตรง เพื่อให้ครูรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอื่น ๆ ด้านผลผลิต ผู้เรียนที่สำเร็จในระดับชั้นปฐมวัยจากโรงเรียนแห่งนี้ต้องมีทักษะกระบวนการคิดอย่างครบถ้วนตรงตามมาตรฐานและผู้เรียนทุกคนมีความพร้อม เพื่อเตรียมตัวเลื่อนชั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ข้อมูลโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา).....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชิงระบบ.....	10
มาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษาระดับปฐมวัย.....	12
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ผู้ให้ข้อมูล.....	35
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	35
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเลื้อยช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านปัจจัย.....	39
ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเลื้อยช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านกระบวนการ.....	44
ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเลื้อยช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านผลผลิต.....	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผล.....	53
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข.....	77
ภาคผนวก ค.....	79
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	85

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2	องค์ประกอบและวัฏจักรของระบบ.....	11

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในเรื่องของคุณภาพ โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ สิ่งที่จะทำให้มนุษย์เราอยู่รอดได้ในสังคมปัจจุบัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุก ๆ ระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ส่งรองจากสถานบันครอบครัวที่เป็นแหล่งพัฒนาคนให้มีความรู้ออกไปใช้ชีวิตในสังคม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นที่รัฐจะต้องดำเนินการ โดยจะต้องให้การศึกษามีคุณภาพแก่ประชาชน เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งถ้าสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนสามารถดำเนินการตามเป้าหมายดังกล่าวได้สำเร็จบรรลุผล ก็ต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 1 อ้างถึงใน สุภาวดี ตรีรัตน์, 2554)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) กำหนดกรอบนโยบายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักพอประมาณ อย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนามี “คุณภาพ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นแผนที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพสังคมแห่งภูมิปัญญา

และการเรียนรู้และสังคมสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน และเพื่อให้บรรลุตามปรัชญาหลักและเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนฯ ที่สำคัญ 3 ประการดังนี้ (1) พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา (2) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (3) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคอนและสร้างคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้สำหรับแนวนโยบายเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อ (1) มีรายละเอียดประกอบด้วย (1.1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภทการศึกษา (1.2) ปลุกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และรังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง (1.3) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตได้มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หากจนอยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ทุรกันดาร (1.4) ผลิดและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาประเทศ (1.5) พัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และ (1.6) ผลิดและพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานมีคุณธรรม และมีคุณภาพที่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, บทสรุปผู้บริหาร)

จากแนวคิดและความจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้วยความจำเป็นจึงได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จึงต้องดำเนินการรับรองคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนทั้งรายมาตรฐานและในภาพรวม เพื่อสะท้อนคุณภาพ มาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นำเสนอจุดเด่น จุดควรพัฒนา โอกาสอุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะสถานศึกษา รวมทั้งช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา ภายใต้อิทธิพลบริบท และการดำเนินงานของสถานศึกษาจากความร่วมมือให้ข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การประเมินภายนอกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549, หน้า 61)

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน สำหรับมาตรฐานที่ 4 มีสาระประกอบด้วย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้พื้นฐาน พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553, หน้า 6-7)

จากผลการประเมินคุณภาพภายในรอบปีที่ผ่านมา โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ระดับการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 96.89 และจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานการประเมินมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (สมศ.) รอบ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ระดับการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับ ดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.44 โดยมีข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกซึ่งได้ชี้ให้เห็นจุดเด่น จุดควรพัฒนา โอกาสและอุปสรรค ได้แก่ ด้านผลการจัดการศึกษา มีการพัฒนาความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี การกล้าแสดงออกและการอ่าน ด้านการบริหารจัดการศึกษา จัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดประสบการณ์เพิ่มขึ้น ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์จัดให้เด็กทำทุกวันและต่อเนื่อง ด้านการประกันคุณภาพภายใน การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ใ้บุคคลภายนอกอ่านแล้วรู้เรื่อง ด้านสถานศึกษามีปัญหา ผู้ปกครองในชุมชนส่วนใหญ่เป็นบุคคลต่างด้าว จึงทำให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนงานหรือย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่แหล่งอื่นบ่อย บางครอบครัวมีฐานะยากจน นักเรียนจึงต้องหยุดเรียนเพื่อไปช่วยผู้ปกครองทำงาน ช่วยหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่ง แม้กระทั่งนักเรียนบางส่วน

ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด ต้องทิ้งให้ลูกอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติพี่น้องของตนเอง ซึ่งบางครั้งบุคคลเหล่านี้ก็มีการกิจที่ต้องรับผิดชอบ อาจไม่ได้ใส่ใจในการเรียนของนักเรียน จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำลงเรื่อย ๆ (โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา), 2558)

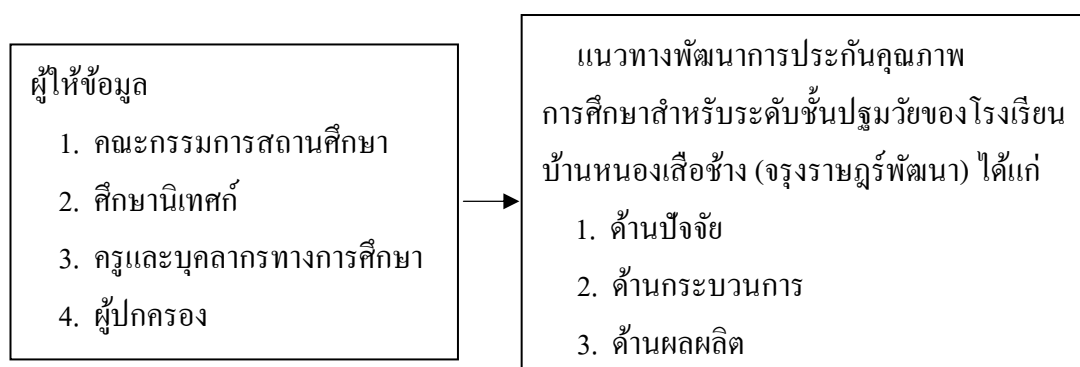
จากการประเมินการศึกษาระดับปฐมวัย ที่พบว่า คุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี และดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.44 และ 96.89 ตามลำดับ ย่อมเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการบริหารจัดการภายในโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) มีสิ่ง ที่ควรสำรวจด้วยการสัมภาษณ์จากแก่นนำและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยรายละเอียดขององค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เพื่อได้แนวทางที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ในครั้งนี้ผลการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัย โดยมีผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)
2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นและแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ด้วยวิธีวิจัยแบบสอบถาม โดยมีขอบเขตของเนื้อหาและขั้นตอนการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต
2. การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยทำการตรวจประเมินโดยต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 และการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกโดยทำการตรวจประเมินโดยสำนักงานการประเมินมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (สมศ.)
2. การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยในโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 ในช่วงอายุ 4-5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก

แต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตที่เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

5. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

6. ศึกษาานิเทศก์ หมายถึง ผู้ชี้แจงแนะนำทางการศึกษาแก่ครูโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

7. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนในระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

8. เด็ก หมายถึง นักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการวิจัย เรื่องการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเป็น 6 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเชิงระบบ
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษาระดับปฐมวัย
5. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตำบลหนองเสือช้าง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี มีข้อมูลทางพื้นฐานของสถานศึกษา ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐาน

1. ชื่อสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)
ตั้งอยู่เลขที่ 576/ 1 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองเสือช้าง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
รหัสไปรษณีย์ 20190 โทรศัพท์ 089-601-8118 เว็บไซต์ <http://nongsuechang.ac.th> E-mail Address nongsuechang@hotmail.com สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6
3. มีเขตพื้นที่บริการ 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 2 และหมู่ 3 ตำบลหนองเสือช้าง

สัญลักษณ์ของโรงเรียน

สัญลักษณ์ของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) มีความหมายว่า นักเรียนต้องมีความเข้มแข็ง จิตใจหนักแน่น มีเหตุมีผล มีความอดทน มีระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาสติปัญญาใฝ่หาความรู้ และมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ มีความยุติธรรม รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ สามารถดำรงอยู่ในสังคม

ความหมายชื่อของโรงเรียน

บ้านหนองเสือช้างเดิมมาจาก คำว่า “หนองเสือช้าง” เพี้ยนมาเป็น “หนองเสือช้าง” ในปัจจุบัน

ปรัชญาของโรงเรียน

เรียนดี เทคโนโลยีเด่น เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สีประจำของโรงเรียน

สีเขียว หมายถึง มีความเข้มแข็ง จิตใจหนักแน่น มีเหตุผล มีความอดทน มีระเบียบ วินัย รู้จักพัฒนาสติปัญญาให้่องงามทางความรู้ และมีคุณธรรม ประกอบเป็นนิสัยที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ มีความยุติธรรม รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์ สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

สีเหลือง หมายถึง มุ่งสร้างนักเรียนให้เป็นคนรักในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความเข้มแข็ง จิตใจหนักแน่น มีเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ที่มีเหตุผล ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และความซื่อมั่นในคุณธรรม เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

คำขวัญของโรงเรียน

โรงเรียนสะอาด บรรยากาศสดชื่น นักเรียนใฝ่รู้ ครูพัฒนาตน ชุมชนร่วมจิต เศรษฐกิจพอเพียง คู่เคียงเทคโนโลยี

ต้นไม้ประจำของโรงเรียน

ต้นราชพฤกษ์ หรือคูน (อังกฤษ: Cassia fistula) เป็นไม้ดอกในตระกูล Fabaceae เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีความสูง 10-20 เมตร ดอกขึ้นเป็นช่อยาว 20-40 เซนติเมตร แต่ละดอก มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4-7 เซนติเมตร มีกลีบดอกสีเหลืองขนาดเท่ากัน 5 กลีบ ผลยาว 30-62 เซนติเมตร และกว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร มีกลิ่นฉุน และมีเมล็ดที่มีพิษเป็นจำนวนมาก

โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ตั้งอยู่เลขที่ 567/ 1 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองเสือช้าง อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20190 การติดต่อทางโทรศัพท์ โรงเรียน ได้แก่ 089-601-8118 ทางเว็บไซต์โรงเรียน ได้แก่ <http://nongsuechang.ac.th> ทางอีเมล โรงเรียน ได้แก่ nongsuechang@hotmail.com โดยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเขตพื้นที่บริการ หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 ตำบลหนองเสือช้าง มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 11 คน และมีนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 187 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2558) มีอาคารเรียน จำนวนทั้งสิ้น 2 หลัง อาคารอเนกประสงค์ จำนวน 1 หลัง อาคารห้องสมุด จำนวน 1 หลัง

ส่วนนักเรียน จำนวนทั้งสิ้น 2 หลัง มีห้องเรียนและห้องพิเศษ จำนวนทั้งสิ้น 14 ห้อง ได้แก่ ห้องเรียน 8 ห้องเรียน ห้องพิเศษ 6 ห้อง ได้แก่ ห้องธุรการ ห้องสมุด ห้องพระ ห้องปฐมพยาบาล ห้องโสตทัศนศึกษา ห้อง e-learning มีสนามสำหรับใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 5 สนาม ได้แก่ สนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล สนามเซปักตะกร้อ สนามบาสเก็ตบอล สนามกระโดด มีแปลงการเกษตร จำนวนทั้งสิ้น 1 แห่ง (ผักสวนครัว สวนสมุนไพร แปลงไม้ดอก สวนไม้ผล) แปลงขบบ่อทั้งสิ้น 30 ขบบ บ่อเลี้ยงปลา จำนวนทั้งสิ้น 2 บ่อ เรือนเพาะชำจำนวนทั้งสิ้น 1 หลัง โรงเรือนเพาะเห็ดฟาง จำนวนทั้งสิ้น 3 หลัง โดยผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารแบบประชาธิปไตย โดยใช้เทคนิคการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาโรงเรียน โดยการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีต่อการพัฒนาสถานศึกษาแก่บุคลากรทุกคนเพื่อบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานจัดการศึกษาที่วางไว้ (โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา), 2558)

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นความพยายามที่จะประกันว่าผลผลิตที่ออกมามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

ขนิษฐา จรุงชนม์ (2550, หน้า 19) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบการบริหารจัดการและกระบวนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานกำหนดโดยหน่วยงานราชการ เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานการศึกษาที่ดี ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการบริหารที่ได้คุณภาพและบุคลากรที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

สุภาวดี ตรีรัตน์ (2554) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาที่ค้ำคุณภาพและสร้างสรรค์กลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (2554) การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติการหลักอย่างมีระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality assessment) จนทำให้เกิดความมั่นใจใน

คุณภาพและมาตรฐานของดัชนีชี้วัด ระบบและกระบวนการผลิต ผลผลิตและผลลัพธ์ ของการจัด การศึกษา ประทับด้วย การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 10) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรม หรือแนวทางปฏิบัติใด ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้รับบริการทางการศึกษา คือ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และรัฐ ที่แสดงว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกำหนดไว้นั้น จะทำให้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์

อนุศาสน์ จำปาตี (2555) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและ การดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และบริการ ทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา จะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนด

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนิน กิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการ สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวม การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

แนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ

ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับต่อไปคือคำว่า ระบบ (System) จากการศึกษาค้นคว้า ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและกล่าวถึงระบบในลักษณะต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นนำไปสู่ แนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพสำหรับการศึกษาจึงขอเสนอความหมายของระบบ ซึ่งเป็นการกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบกันเพื่อให้ระบบสามารถดำเนินไปจนบรรลุผลสำเร็จ โดยมีผู้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่ององค์ประกอบของระบบไว้ดังนี้

ทฤษฎีระบบ (System theory) เป็นทฤษฎีที่ทำให้นักบริหาร สามารถที่จะมองเห็น ภาพรวมขององค์การทั้งหมดตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาองค์การในลักษณะ ระบบนั้นจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาขององค์การทั้งระบบ

คำว่าระบบ (System) อาจจัดได้ว่าเป็นกลุ่มของส่วนที่เกี่ยวข้องกันและมีความสัมพันธ์ กันในเชิงที่จะต้องบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันดังนี้ (สมยศ นาวิการ, 2544, หน้า 49)

ประชุม รอดประเสริฐ (2546, หน้า 66) ระบบใดระบบหนึ่งจะประกอบไปด้วย องค์ประกอบหรือส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ สิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีปัญหาหรือไม่ทำงานส่วนอื่นก็จะหยุดชะงักไปด้วย นอกจากนี้ระบบยังมีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม (Environment) อย่างใกล้ชิดที่อาจกล่าวได้ว่า ระบบจะได้รับข้อมูลนำเข้าจากสิ่งแวดล้อมและระบบจะสร้างหรือผลิตผลงานให้กับสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกันดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบและวัฏจักรของระบบ

สิ่งที่ป้อนเข้า (Input) หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ และเป็นองค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบ โดยรวมหมายถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งของระบบด้วยนั้น

กระบวนการ (Process) เป็นองค์ประกอบที่สองของระบบซึ่งหมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำผลงานหรือผลผลิตของระบบ

ผลผลิต (Product) หรือผลงาน (Output) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของระบบโดยหมายถึง ความสำเร็จในลักษณะต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลโดยสิ่งที่ป้อนเข้าไป กระบวนการ และผลผลิตหรือผลงาน จะอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมเดียวกัน

โดยสรุปได้ว่า ทั้ง 3 องค์ประกอบต่างก็มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมเดียวกัน จึงจะสามารถดำเนินงานได้และดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พงศ์เทพ จิระโท (2546 อ้างถึงใน คำเมิง สิบบุญเรือง, 2553, หน้า 11) ได้เสนอ องค์ประกอบของระบบไว้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง วัสดุแหล่งข้อมูลวัตถุดิบต่าง ๆ ที่จะนำเข้าไปในระบบ
2. กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำงาน of ระบบเป็นการจัดกระทำกับตัวปัจจัยนำเข้า
3. ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่ได้จากการจัดกระทำของกระบวนการในระบบก่อให้เกิดผลผลิตขึ้น

4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงเสนอแนะให้มีการแก้ไขหรือพัฒนาในด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5. สภาพแวดล้อม (Environment) ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม การเมือง สภาพภูมิศาสตร์สภาพการสนองตอบต่อระบบสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบ ซึ่งจำเป็นจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

ลูเนนเบิร์ก และออร์สเตน (Luncenburg & Omstcin, 1991) ได้ให้แนวคิดขององค์ประกอบของระบบไว้ 5 ประการ คือ

1. ปัจจัยนำเข้าหมายถึงองค์ประกอบของระบบในด้านของวัสดุอุปกรณ์กำลังคนปัจจัยต่าง ๆ เพื่อใช้ในการผลิต
2. กระบวนการส่งต่อ (Transformation process) เป็นการนำองค์ประกอบต่าง ๆ ในปัจจัยนำเข้าไปดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของระบบนั้น ๆ
3. ผลผลิต (Output) ประกอบไปด้วยผลผลิตขององค์การซึ่งเกิดจากระบบ เช่น ในทางการเรียนการสอน ผลก็คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนที่แสดงออกมา
4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการให้ข้อมูลซึ่งเป็นผลมาจากผลิตที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยองค์การให้มีการปรับปรุง พัฒนาทางด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. สภาพแวดล้อม (Environment) เป็นสภาพของบรรยากาศทั่ว ๆ ไปขององค์การนั้น ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบด้วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของระบบโดยทั่วไปนั้นประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) ส่วนองค์ประกอบที่มีความแตกต่างไปจากอื่น ๆ ได้แก่ กระบวนการส่งต่อ (Transformation process) คุณภาพการศึกษา

มาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษาระดับปฐมวัย

เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ คุณภาพมาตรฐานและการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และให้ถือว่าประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดให้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งปัจจุบันได้มีการประกาศกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนกฎกระทรวงฉบับเดิม (พ.ศ. 2546) และได้มีการนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว (ราชกิจจานุเบกษา, 2553)

“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจ-สอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น (พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2)

“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2)

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพ ภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต่อ สังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (หมวดที่ 6 มาตรฐานและ

การประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็น องค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัด การศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้ง สุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (หมวดที่ 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มี ข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้ง ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมิน คุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น (หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐาน ที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลา ที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มี การปรับปรุงแก้ไข (หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

แนวคิดและหลักการในการประเมินคุณภาพภายในของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา มีการกำกับ ติดตามงานสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน มีความใกล้ชิดและ มีความไว้วางใจกัน มีการตั้งความหวังของผลสำเร็จ มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่าง มีอาชีพ ทั้งครูและผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และการใช้เวลาผู้เรียนในการทำงาน กลุ่มมากขึ้น มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบสะอาดและปลอดภัย มีการจัดหลักสูตร

ที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายใช้กลวิธีการประเมินที่หลากหลายการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้ มีบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ มีการพัฒนางานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอย่างเต็มที่และวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชน จึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย อุดมการณ์ หลักการจัดการศึกษา และมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สะดวกต่อการนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 11 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ มาตรฐานที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา มาตรฐานที่ 5 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 6 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 7 แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 10 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดเน้นการจัดการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานที่ 11 การพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายและแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545)

แนวคิดและหลักการในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยมุ่งเน้นคุณภาพของเด็กเป็นหลัก เพื่อให้ความมั่นใจว่าเด็กจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกันไม่ว่าจะอยู่ที่ท้องถิ่นใดก็ตาม การศึกษาปฐมวัยถือเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเด็กให้มีรากฐานสำหรับความสามารถ ทั้งปวงในชีวิตเพราะเป็นวัยที่ระบบประสาทและสมองกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและกำลังสร้างใยประสาท เชื่อมประสานกันระหว่างเซลล์สมอง ปฐมวัยจึงถือเป็นวัยต้นทุนของชีวิตที่จะนำสู่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่าง เต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่มีคุณภาพและได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานของการพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และ บุคลิกภาพ การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิตของเด็กต่อไป การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม และสติปัญญา

สมัย เป็นพลเมืองไทยที่สามารถเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของตนเองและสังคม สามารถสืบสานวัฒนธรรม และสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคม ภูมิปัญญาได้อย่างเหมาะสมสืบไป ระบบการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม และ สนับสนุนให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้มีมาตรฐานจำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้น มาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553)

สรุปได้ว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้เข้มแข็งตามแนวคิด หลักการ กฎกระทรวงดังกล่าว และวิธีการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา ให้เท่าทันในยุคสมัย และสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ 2546, หน้า 3-4) ได้ให้แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน ในช่วงชีวิตปฐมวัยเด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัยและวุฒิภาวะ เมื่อกล่าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุต่ำกว่า 6 ปี พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่า มีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่า เด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาส

ช่วยตนเองทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อบ ๆ ตนเอง ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กได้เข้าใจธรรมชาติหรือความสามารถของเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้ตามศักยภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดในการให้ความสำคัญกับความสามารถตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อ่อนน้อม และปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้ เป็นไปตามศักยภาพที่มีอยู่ นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น โดยที่คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองใน สภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็ก ทุกคน เด็กจะรู้สึกมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีโอกาส ทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ขณะเล่นเด็กมีโอกาสนเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียด แสดงออกถึงความเป็นตนเองและเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นเสมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรจึงถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัด ประสบการณ์ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป หลักสูตร

การศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็ก แต่ละคน ผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิต ครอบครัว และชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้และมีความภาคภูมิใจในสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก การจัดประสบการณ์ต้องเน้นให้เด็กเป็นผู้กระทำ มีความสนุกสนานในการเล่น ตลอดจนการปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมในด้านสังคมและวัฒนธรรม เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี เป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 31-43)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

สำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษาในประเทศไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้คือ การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูดูแล ให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรม

เลี้ยงดูดูแลให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสดงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือ พัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ พัฒนาการแต่ละวัยอาจเกิดขึ้นตามวัยมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมการอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและ คุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่นำเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและ จำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยม ที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ มีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสาระการเรียนรู้ มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

สาระที่ควรเรียนรู้

เรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไม่เน้น การท่องจำ เนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัยความต้องการและ ความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่น เนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็กสาระที่เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้

ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะ ที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้ มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริม พัฒนาการด้านสังคม ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของ กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยกิจกรรม สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ

และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญอย่างยิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็กเพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก ควรคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ และควรจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน โดยให้เด็กได้ทำกิจกรรมทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่มกิจกรรมที่จัดก็ควรให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และสามารถยืดหยุ่นตามเนื้อหาที่เด็กสนใจหรือที่ครูมีส่วนริเริ่มกำหนดให้กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กในหนึ่งวันต้องให้ครอบคลุมกิจกรรมหลัก ดังนั้น คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และเกมการศึกษา การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัด ในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้ คือ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาสังคมนิสัย การพัฒนาการคิด การพัฒนาภาษา การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน การประเมินพัฒนาและปรับปรุงเด็ก การประเมินต้องประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลายและใช้ข้อมูลจากหลาย ๆ ด้าน เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร วิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเด็กได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก

สรุปได้ว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เป็นกาจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อสิ่งแวดล้อมความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลตามศักยภาพของเด็ก เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม หากพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 จะเห็นหลักสูตรนี้ได้กำหนดเนื้อหาเฉพาะหัวข้ออย่างกว้าง ๆ ให้ครูผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมกันจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างอิสระ ครูต้องสอนในเรื่องที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ของเด็กและสอนให้ตรงกับประสบการณ์จริง กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในเสนอความคิดเห็นและการแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ครูจะเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษา และแนะนำแนวทางเท่านั้น ดังนั้น

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยศึกษา หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็กโดยครูและเด็กร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ และครูต้องคำนึงถึงตัวเด็กมากที่สุดและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 4) กล่าวถึง พัฒนาการของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาว่า เด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน และเป็นระยะที่พัฒนาการทุกด้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางสติปัญญา ฉะนั้นเด็กที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พ่อแม่และครูจะต้องเข้าใจว่าการเรียนรู้และความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้นถึงแม้จะเกิดขึ้นเองบ้างได้ตามสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคนแต่จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อมีสิ่งกระตุ้นเร้าให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ทดลอง ค้นหา แก้ปัญหา และใช้ภาษาเพื่อให้มีการพัฒนาต่าง ๆ สอดคล้องไปกับระดับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ได้แก่ สิ่งติดตัวเด็กตั้งแต่เกิดและสิ่งแวดล้อมของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544, หน้า 5) การเจริญเติบโตและการพัฒนาการมีความต่างกัน การเจริญเติบโต หมายถึง การเพิ่มขนาดของร่างกาย หรือส่วนหนึ่งของร่างกาย ซึ่งสามารถวัดได้ เช่น ความสูง น้ำหนักตัว เป็นต้น พัฒนาการ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นและดีขึ้นตามช่วงวัยของชีวิต เช่น เด็กอายุ 2 เดือน เมื่อจับนอนในท่าคางจะสามารถยกหัวพ้นพื้นได้มองตามสิ่งของเคลื่อนที่เคลื่อนไหวในระยะสั้น ๆ ได้ เด็กอายุ 12-18 เดือน เดินได้ พูดได้ รู้จักคำ และความหมายของสิ่งของเป็นต้น ดังนั้นเด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการที่ดีได้ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นให้การเจริญเติบโตสัมพันธ์ไปกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ อาหาร ความรักความเอาใจใส่ การเล่น การฝึกทางภาษา สภาพแวดล้อม

การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 12-24) กล่าวไว้ว่า พัฒนาการเด็กอาจแบ่งเป็นสี่ด้าน คือ ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์-จิตใจ และสติปัญญา ด้านที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน คือ ด้านร่างกาย ซึ่งหมายถึงความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่ที่ใช้ในการเคลื่อนไหว ทรงตัว ยืน วิ่ง รวมทั้งความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ประสาทสัมผัส พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ ความสามารถของเด็กในการช่วยตนเอง และปรับตัวในการเล่นหรืออยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาการด้านอารมณ์ เป็นเรื่องของการที่เด็กมีความรู้สึกต่าง ๆ เช่น รัก สนใจ กลียด ไม่พอใจ โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถของเด็กใน

การรับรู้ การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา ซึ่งแสดงออกโดยการใช้อย่างภาษาในการสื่อความหมายเป็นส่วนใหญ่

ด้านร่างกาย

พื้นฐานของการมีพัฒนาการด้านร่างกายที่ดีนั้น คือ การได้รับปริมาณสารอาหารครบถ้วนตามความต้องการของร่างกาย เพื่ออวัยวะทุกส่วนโดยเฉพาะสมองได้เจริญเติบโตอย่างปกติ อาหารจึงเป็นเรื่องที่เด็กควรได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี เพราะถ้าเด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอในระยะนี้การเจริญเติบโตของสมองจะเป็นไปอย่างล่าช้า เด็กที่สมองเจริญเติบโตช้าจะเรียนรู้เข้าใจจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้น้อยกว่าเด็กที่สมองเจริญเติบโตตามปกติ นอกจากนี้เราจะสังเกตได้ว่า เด็กที่ขาดอาหารจะมีอาการหิวโหย อ่อนเพลีย กระวนกระวาย ทำให้ไม่มีสมาธิที่ดี ไม่มี ความสนใจขาดความกระตือรือร้น ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความท้อถอยและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อเด็กมาโรงเรียน อาหารกลางวันเป็นมื้อสำคัญของเด็ก โรงเรียนควรจัดให้มีโครงการอาหารกลางวันหรือช่วยเหลือแนะนำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงการจัดหาอาหารให้เด็กมารับประทาน เนื่องจากเด็กวัยนี้ใช้พลังงานในการเล่นและเคลื่อนไหวอยู่เสมอ การจัดอาหารว่างระหว่างมื้อ เช่น ผลไม้ หรือนม จะทำให้เด็กได้รับสารอาหารเพิ่มขึ้น และมีการเจริญเติบโตแข็งแรงดีขึ้นนอกจากอาหารแล้ว เด็กที่ร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรงดี จำเป็นต้องมีการออกกำลังกาย และการพักผ่อนอย่างเหมาะสมด้วยการให้โอกาสแก่เด็กได้เล่นด้วยการวิ่ง กระโดด ปีนป่าย โดยจัดเตรียมเครื่องเล่นที่ปลอดภัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายอย่างดีการเอาใจใส่ดูแลเมื่อเด็กเจ็บป่วยก็เป็นเรื่องที่สำคัญเช่นกัน เพราะเป็นเหตุให้การเจริญเติบโตของเด็กชะงักได้ ฉะนั้นการดูแลเด็กให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอจะช่วยให้เด็กมีความต้านทานโรคได้ดี อนึ่ง เรื่องของการป้องกันอันตรายอุบัติเหตุเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองและครูจะต้องเอาใจใส่ อุบัติเหตุเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองและครูจะต้องเอาใจใส่ อุบัติเหตุบางอย่างอาจทำให้เด็กเจ็บป่วยพิการหรือเสียชีวิตได้ อุบัติเหตุที่เด็กวัย 3-6 ขวบ ได้รับมักเป็นอุบัติเหตุจากสารเคมี พืชไฟไหม้ น้ำร้อนลวก การพลัดตกจากที่สูง ของมีคม เครื่องไฟฟ้า ยา สถานที่ลื่นตา บ่อน้ำ คู่ม่าน้ำ เป็นต้น การที่ทราบว่าเด็กเจริญเติบโตสมวัยหรือไม่ทำได้โดยการชั่งน้ำหนักมาตรฐานของกรมอนามัย สามารถใช้เป็นเกณฑ์เทียบได้ว่าเด็กที่มีอายุใด ควรจะมีน้ำหนักเท่าไร จะถือว่าปกติถ้าเด็กมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ แสดงว่าปัญหาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการขาดสารอาหารหรือจากโรคภัยไข้เจ็บ ถ้าหากทิ้งไว้จนถึงขั้นรุนแรงพัฒนาการด้านต่าง ๆ จะชะงักไปด้วย

ด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการจำ การรู้สึก การรู้คิด การใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา การที่เด็กมีความสามารถดังกล่าวได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาไปตาม

ขั้นตอน ซึ่งเริ่มด้วยการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การจับต้อง การเห็น การได้ยิน การรู้รส และการได้กลิ่น เด็กที่ได้รับสิ่งกระตุ้นเร้าประสาทสัมผัสทั้ง 5 มากจะมี ความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติที่ได้รับสิ่งกระตุ้นเร้าน้อยตามธรรมชาติแล้วเด็ก มีสัญชาตญาณที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา หากผู้ใหญ่ไม่ไปขัดขวางหรือทำให้เด็กเกิด ความเบื่อหน่ายเสียก่อน เด็กจะมีการพัฒนาทางสติปัญญาอย่างรวดเร็ว การกระตุ้นเร้าประสาท สัมผัสทั้ง 5 ของเด็กเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญานั้นแตกต่างกันตามวัยของเด็ก เช่น เด็กแรก เกิด 6 เดือน การกระตุ้นเร้าทางการสัมผัสจับต้องการเห็นและการได้ยินเป็นสิ่งสำคัญมาก พ่อแม่ จึงควรรหาของที่มีสีสันมาห้อยแขวนให้เด็กดู โอบอุ้มพุดกับลูกด้วยความรัก จะทำให้เด็กได้ใช้ ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านอยู่เสมอ เด็กอายุ 3-6 ขวบ เป็นเด็กที่อยู่ในวัยที่มีความสามารถในการ ใช้ภาษาดีขึ้นมาก เด็กจะรู้จักคำและความหมายของคำมากขึ้น รู้จักเล่าเรื่องสั้น ๆ และสามารถ เขียนภาพที่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นถ้าเราสังเกตการณ์เล่นของเด็กวัยนี้จะเห็นว่าเด็กมีความคิดริเริ่ม ในสิ่งที่เขาทำ เช่น การต่อบล็อกเป็นรูปต่าง ๆ การใช้คำพูดตามจินตนาการ การเล่นบทบาทสมมติ เป็นต้น เด็กจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้นหรือน้อยลง ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาสให้เด็กเป็น ตัวของตัวเอง ให้อิสระในการเล่น การจัดหาสิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์บางอย่างไว้ให้เด็ก เช่น ขวดพลาสติก กล่องกระดาษของเหล่านี้เป็นของเล่นที่ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ให้กับเด็กได้อย่างดี ของเล่นที่ส่งเสริมสติปัญญาให้เด็กควรเป็นสิ่งที่เด็กเล่นแล้วมีโอกาสเรียนรู้ ในเรื่องขนาด สี น้ำหนัก รูปร่าง เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้และสังเกตมากขึ้น อันเป็นพื้นฐานใน การเรียนภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เมื่อเด็กโตขึ้น

ด้านสังคม

พื้นฐานของการมีพัฒนาการด้านสังคมที่ดีเริ่มต้นที่การอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เด็กอยู่ในวัย ทารก วัยนี้เป็นวัยที่เด็กต้องการความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัย เมื่อเด็กอายุ 1-3 ขวบ เด็ก จะต้องการโอกาสแสดงความสามารถต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น การเดิน วิ่ง แต่งตัว รับประทานอาหาร เป็นต้น การที่ผู้ใหญ่ให้โอกาสเด็กช่วยตัวเอง จะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง ฉะนั้นเมื่อเด็กทำ อะไรได้ ผู้ใหญ่ต้องชมเด็กเพื่อให้เด็กมีกำลังใจ มีความกล้าและภาคภูมิใจในตัวเอง เมื่อเด็กอยู่ในวัย 3-6 ขวบ เด็กจะอยู่ในวัยเริ่มอยากรู้อยากเห็นโดยการซักถาม สืบถาม ทดลอง การเปิดโอกาสให้เด็ก มีอิสระในการใช้ความคิด และแสดงความรู้สึกนึกคิดของเขาจะทำให้เขาเห็นว่าตัวเขามีความสำคัญ และมีความหมายต่อผู้อื่น เช่น ช่วยแม่ภูบ้าน ซักผ้า ช่วยพ่อดมรดน้ำต้นไม้ สิ่งนี้จะช่วยให้เด็กมีนิสัย ส่วนตัว และสังคมที่ดี คือสนใจและชอบช่วยเหลือผู้อื่น ขยัน อดทน และรู้ว่าตนเองมีประโยชน์ การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กวัยนี้คือ การดูแบบอย่างจากผู้อื่นที่อยู่ใกล้ชิด ฉะนั้น ผู้ใหญ่จำเป็นต้อง ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีเหตุผล และความสม่ำเสมอในการอบรมเด็กวัย 5-6 ขวบ จะได้รับ

ประสบการณ์ทางสังคมในการเล่นกับเพื่อน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน รอคอย ช่วยเหลือผู้อื่นตามสมควร อีกทั้งยังเป็นการรู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และกติกาต่าง ๆ นอกจากนี้ เด็กควรจะได้เรียนรู้บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว และบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

ด้านอารมณ์-จิตใจ

การส่งเสริมเด็กให้มีความพัฒนาการทางอารมณ์ตามปกติ นั้น ผู้ใหญ่ต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมตามโอกาส การที่เด็กแสดงความก้าวร้าวรุนแรงมักจะเกิดจากความโกรธของเด็ก บางครั้งเราจะต้องยอมรับว่าเด็กก็มีความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เช่น พอใจ รัก ชอบเกลียด โกรธ จึงต้องพิจารณาพฤติกรรมบางอย่างเป็นพฤติกรรมปกติที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กเป็นครั้งคราวได้ การด่วนตัดสินใจว่าเด็กผิดและลงโทษเด็กด้วยอารมณ์ โดยไม่ศึกษาสาเหตุจึงเป็นผลเสียต่อเด็กอย่างมาก ทำให้เด็กรู้สึกเก็บกดและหาทางออกกับบุคคลอื่น ๆ และสิ่งต่าง เช่น รังแกน้อง ทำลายของ ทำร้ายสัตว์ เป็นต้น อารมณ์ที่มั่นคงของผู้ใหญ่เป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้อง ผู้ใหญ่ไม่ควรวางระเบียบไว้มากเกินไป เมื่อเด็กทำผิดควรสนับสนุนด้วยการยกย่องชมเชย เมื่อต้องการให้เด็กทำอะไรควรใช้วิธีบอกอย่างดี ๆ ด้วยถ้อยคำสุภาพ ไม่ควรออกคำสั่งด้วยอารมณ์ เพราะจะทำให้เด็กไม่พอใจและต่อต้านได้ที่โรงเรียนครูควรเป็นผู้มีบทบาทต่อเด็กมากในเรื่องนี้ ความเข้าใจของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจของเด็ก ๆ ที่มีปัญหาจากที่บ้าน เมื่อมาโรงเรียนครูไม่ทราบและไม่สนใจเด็กจะทำให้ปัญหาของเด็กลุกลามใหญ่โต และเป็นปัญหาติดตัวที่แก้ไขได้ยาก หรือหมดทางแก้ไข ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่มีผลต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เพราะเด็กที่อยู่ในวัยนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน การดำเนินการของโรงเรียนทั้งสิ่งแวดล้อม บุคลากร การเรียนการสอนและอื่น ๆ ย่อมมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาการเด็กในทุกด้าน

ด้านการจัดประสบการณ์

ความสำคัญในการจัดประสบการณ์ เป็นการเน้นให้เด็กได้รู้จักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ที่เด็กได้พบเห็นและปฏิบัติเป็นประจำได้เขียนไว้เป็นแผนการใช้ตามตารางปฏิบัติและในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ครูควรคำนึงถึงลักษณะวิชา สภาพของผู้เรียน ความต้องการของผู้เรียน ฯลฯ เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 1) ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังให้เด็กสามารถช่วยตนเองและอยู่ร่วมกันผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรักในศิลปวัฒนธรรมประเพณีดีงาม เตรียมเด็กให้มีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

สรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาลควรให้ความสำคัญกับเด็กโดยยึดเป็นศูนย์กลางในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย ตามความสนใจ และความต้องการ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเน้นประสบการณ์ตรงให้เด็กมีโอกาสมือปฏิบัติสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กด้วย

การจัดสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม เป็นสภาพที่ผู้บริหาร โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน การสอน ตลอดจนบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา แก่ผู้เรียน เช่น อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นต่าง ๆ ได้แก่ บล็อก ป่อทราย อุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจน กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อม กรมวิชาการ (2546 , หน้า 101) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาว่า มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการของเด็ก มีความสำคัญที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสที่ 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กการจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ความสะอาด ความปลอดภัย ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น ความสะดวกในการทำกิจกรรม ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่อง ขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อ และเครื่องเล่น บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมาย การพัฒนาเด็กความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบรู้ มั่นใจและมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้ 1) พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและครู ได้แก่ ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือแขวนที่แขวนผลงาน ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่อง หรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก ที่เก็บเครื่องใช้ของครู เช่น อุปกรณ์ การสอน ของส่วนตัวครู ฯลฯ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ 2) พื้นที่ปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น 3) พื้นที่จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้

ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกลูกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมประสบการณ์อย่างเสริมมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาที การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ ในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 มุม ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจเด็ก ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมประสบการณ์ เช่น เด็กเรียนรู้ เรื่องผีเสื้อ ครูอาจจัดใหม่ การเลี้ยงตัวหนอน หรือ ผีเสื้อตัวฟ ไล์ กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็กโดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างให้เข้าที่ให้เรียบร้อย

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ได้แก่ บริเวณสนามเด็กเล่น ควรมีพื้นผิวดหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หิน พื้นสำหรับเล่นของเด็กที่มีล้อรวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทรายพร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่นเครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาดที่นั่งเล่น พักผ่อน จัดที่นั่งไว้ได้ต้นไม้ร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบหรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง และบริเวณธรรมชาติปลูกไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณโรงเรียนมีไม่มากนักอาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถางดังนั้นการจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับอนุบาลศึกษา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากครูจะต้องสามารถนำแนวทางการจัดประสบการณ์มาวางแผนการจัดอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วย

สรุปได้ว่าด้วยการจัดสภาพแวดล้อมต้องเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการและความต้องการของเด็กและหลักสูตร โดยเน้นความปลอดภัย สะอาด ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็ก เด็กต้องรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ ปลอดภัยและมีความสุข

ครูผู้สอนหรือนุเคราะห์ทางการศึกษาปฐมวัย เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีบทบาทในการจัดประสบการณ์และการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่าง ๆ ปฐมวัยโดยนุเคราะห์จะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็ก ซึ่งเด็กเลียนแบบบุคลิภาพและพฤติกรรม (วาโร เฟิงส์วสค์, 2544, หน้า 189)

สุปราณี รื่นพิทักษ์ (2544, หน้า 23) ได้กล่าวถึงนุเคราะห์ในการจัดการศึกษาปฐมวัยว่าประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้ นักการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ผู้ที่ทำงานกับเด็กอายุแรกเกิดถึง 8 ปี

และมีเจตจำนงพัฒนาตนเองโดยเข้าร่วมโครงการอบรมในการพัฒนาความรู้ และสมรรถนะทาง การศึกษาปฐมวัย ครูปฐมวัย หมายถึง ผู้รับผิดชอบวางแผนและการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนนิเทศผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก ปกติต้องสำเร็จการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์หรือ พัฒนาการเด็ก ผู้ช่วยครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่วางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็ก ผู้ดูแลเด็กและให้ความรู้ เด็กหมายถึง ผู้ให้การดูแลเบื้องต้นแก่เด็ก สนับสนุน ป้อนกัน และแนะนำเด็กในฐานะผู้ปกครอง และพร้อมร่วมมือกับครูและโรงเรียน

วโร เพ็งสวัสดิ์ (2544, หน้า 14) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาไว้ ดังนี้ บทบาทหน้าที่ในการสอน การสอนถือเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยถือเป็นหน้าที่ หลักของครูปฐมวัย ก่อนที่จะจัดประสบการณ์ ครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีการเตรียมการในด้านต่าง ๆ เช่น เตรียมเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่สอน เตรียมสภาพหรือบรรยากาศของห้องเรียน เป็นต้น ในระหว่างดำเนินการสอนครูปฐมวัยจะต้องมีกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนด้วยความสนุกสนาน และสามารถนำเอาความรู้มาใช้ในการชีวิตประจำวัน บทบาทหน้าที่ใน การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจะต้องอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยต่าง ๆ เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ บทบาทและหน้าที่ในการควบคุมดูแลเด็กเล่น การเล่นถือเป็นการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัยการให้เด็กเล่นถือเป็นโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เด็กเล่นกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามพอใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสติปัญญา และด้านสังคม บทบาทหน้าที่และงานธุรการในชั้นเรียน งานธุรการในชั้นเรียนปฐมวัย ได้แก่ บัญชีเรียกชื่อการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หลักฐาน การวัดและประเมินผลการพัฒนาการสมุครายงานประจำตัว แบบบันทึกพฤติกรรม หลักฐาน เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่ครูปฐมวัยทุกคนต้องทำเพราะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ตัวเด็ก ทำให้ทราบพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ ตลอดจนพฤติกรรมของเด็ก โดยครูปฐมวัยจะนำ ข้อมูลเด็กที่ใช้ในการแก้ไข และพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546, หน้า 33) กล่าวว่า ครูเป็นคนที่ทำหน้าที่ในการพัฒนา ฝึกอบรม เป็นงานที่ยาก เพราะต้องฝึกอบรมสิ่งมีชีวิต ในเฉพาะคนซึ่งมีพฤติกรรมสลับซับซ้อน การร่วมฝึกอบรมจะต้องอาศัยกลวิธี กระบวนการหลายอย่างปัจจุบันมีผู้ประกอบอาชีพในสายครู อยู่ทั่วประเทศ ประมาณ 5 แสนคน ซึ่งเป็นอาชีพที่บุคลากรมากอาชีพหนึ่ง และพอสรุปได้ว่าครูนั่นจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ มีบุคลิกภาพดีไม่จำเป็นต้องมีรูปร่างหล่อ สวย แต่เป็นคนที่แต่งกาย สะอาดเรียบร้อย รู้จักรักษาสุขภาพอนามัย มีอารมณ์มั่นคง และอารมณ์ขัน จะทำให้นักเรียนเรียน ด้วยความสนุก จะทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุก ไม่น่าเบื่อ มีเทคนิควิธีสอนที่ดี มีความรู้

กว้างขวางในชีวิตที่ตนเองรับผิดชอบ และความรู้ทั่วไป มีทัศนคติ และศรัทธาต่ออาชีพครูด้วยความจริงใจ

วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546, หน้า 33) ได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ของครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพที่ดีนั้นครูจะต้องรู้บทบาทของตนโดยดั่งนี้ เตรียมการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนฝึกพฤติกรรม และปกครองเด็ก จัดเตรียมสื่อ ใช้สื่ออุปกรณ์ และปกครองเด็ก ประสานงานกับครู เพื่อนครู คนงาน และเชี่ยวชาญอื่น ๆ แนะนำเด็กและผู้ปกครอง ตรวจสอบสุขภาพและการแต่งกายของนักเรียนทุกเช้า ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียนและโรงเรียน ดูแลความปลอดภัยและช่วยเหลือนักเรียนที่เจ็บป่วย ติดต่อและร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน เป็นตัวอย่างที่ดีของโรงเรียนและชุมชน รู้และปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

ราตรี นนทวรรณ และผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2539, หน้า 1-3) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของครูที่สอนในชั้นเด็กเล็กมีดังนี้ มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกิริยาท่าทาง การแต่งกาย สุภาพ อ่อนโยน อารมณ์ดี ใจเย็น รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก มีเมตตากรุณาต่อเด็ก มีความเป็นระเบียบ สะอาด และประหยัด อดทน ขยัน เอาใจใส่ต่อหน้าที่

วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546, หน้า 26-29) กล่าวถึงบทบาทของครูปฐมวัยที่ดีจะต้องปฏิบัติตนต่อเด็ก คือ ครูมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ตามธรรมชาติ จะต้องมีการอยู่ตลอดเวลาเด็กต้องการโอกาสที่จะได้เล่นอย่างร่าเริงแจ่มใส ระยะเวลาความสนใจสั้น สนใจสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวชอบสีต่าง ๆ ที่แปลกตา ชอบดูภาพ เบื่อง่าย เด็กเมื่อที่จะเห็นของ ซ้ำ ๆ อยู่เป็นระยะเวลาแรมสัปดาห์แรมเดือนและแรมปี

สรุปได้ว่า ครูผู้สอนที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็ก เป็นผู้มีจบทางด้านการศึกษาปฐมวัย มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจความเป็นธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็ก อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รัก เมตตา โอบอ้อมอารี รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก รวมทั้งจำนวนครูมีเหมาะสมกับจำนวนเด็ก

การบริการนักเรียน

การบริการนักเรียนเป็นหัวใจหลักที่ผู้บริหารโรงเรียนบริการนักเรียนในทุกส่วนเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา แก่ผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียน ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายด้านทั้งการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ การดูแลสุขภาพร่างกาย และการติดต่อประสานกับผู้ปกครอง ดังนั้น งานด้านโภชนาการเป็นงานที่สถานศึกษาปฐมวัยต้อง

จัดบริการให้แก่เด็ก การให้บริการจัดได้ทั้งช่วงเวลาเช้า กลางวัน และบ่าย โดยสามารถจัดได้หลายรูปแบบโดยเลือกจัดตามความเหมาะสมของสภาพการณ์ของโรงเรียน อาหารที่จัดอาจเป็นแบบเต็มรูปแบบ หรืออาหารเสริมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ บริการด้านความสะดวก สร้างนิสัยการกินที่ดีให้เด็กรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ โรงเรียนจะจัดบริการอาหารแก่เด็กได้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องวางแผนการจัดบริการ ควบคุมดูแลเรื่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และมีการปรับปรุงหลังจากที่ได้ประเมินผลการจัด (อารมณ สุวรรณपाल, 2537, หน้า 234) การบริการอาหารให้กับเด็กนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน แต่ถ้าหากโรงเรียนไม่สะดวกในการจัดบริการด้านอาหารให้แก่นักเรียนเอง สามารถเปิดโอกาสให้บุคลากรภายนอกเข้ามาดำเนินการ โดยโรงเรียนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีคุณค่าทางโภชนาการ โดยการส่งเสริมสุขภาพอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัยที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 99-107) ในการรับประทานอาหารนั้น ต้องให้เด็กมีความรู้ที่ดีต่ออาหารว่าอาหารมีประโยชน์ โดยสนทนา ชักชวน เล่านิทาน ร้องเพลงหรือให้เด็กช่วยประกอบอาหารอย่างง่าย เช่น ล้างผัก เด็กผัก เป็นต้น คอยชมเชย เสริมแรง ให้กำลังใจ ยิ้ม แสดงความพอใจเมื่อเด็กรับประทานอาหาร ไม่บังคับเด็กให้รับประทานอาหาร หรือเร่งเด็กให้รับประทานอาหารหมดเร็ว ๆ บรรยากาศในการรับประทานอาหารไม่ตึงเครียด ไม่ควรกังวลกับเด็กเกี่ยวกับพฤติกรรม การรับประทานอาหารมากเกินไป ครูและผู้ปกครองเป็นตัวอย่างที่ดีในการรับประทานอาหาร สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองไม่ให้เด็กรับประทานอาหารของขบเคี้ยวจุบจิบ น้ำอัดลม ของหมักดอง ไม่ให้เด็กเล่นหรือออกแรงมากเกินไปก่อนรับประทานอาหาร โดยก่อนและหลังรับประทานอาหารให้เด็กล้างมือเช็ดมือให้สะอาด และหลังรับประทานอาหารต้องให้เด็กบ้วนปาก แปรงฟัน โดยสรุปได้ว่า ด้านโภชนาการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นการส่งเสริมโภชนาการจึงต้องเน้นความสะอาด มีคุณภาพ และความปลอดภัย เด็กปฐมวัยได้มีการเจริญเติบโต แข็งแรง เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน รวมถึงการมีสุขภาพที่ดี และด้านสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัยที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 99-107) ในด้านความปลอดภัย โรงเรียนต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้ตลอดเวลา มีการเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่เกิดกับเด็กในกรณีเกิดอุบัติเหตุ หมั่นตรวจสอบดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในความปลอดภัย และตรวจสอบคนที่อยู่รอบข้างเด็ก (ครู พี่เลี้ยง คณงาน) ต้องมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ควรตรวจสอบสุขภาพเป็นระยะอย่างน้อย ควรกระทำทุก 2 ปี มีข้อจำกัดไม่ให้เด็กเจ็บป่วยร่วมกิจกรรม ต้องแยกเด็กไว้ห้องพยาบาล การดูแลรับส่งเด็กตรงตามเวลา จัดให้มีบัตรประจำตัวหรือสมุดเซ็นชื่อรับเด็กป้องกัน การลักพาเด็ก มีการจัดสภาพห้องเรียน บริเวณอาคารถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี พื้นห้องต้องใช้

วัสดุที่ไม่สิ้น ทำความสะอาดง่าย จัดระบบป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้า ปลั๊กไฟฟ้า ปลั๊กไฟควรถัดไว้ในที่มิดชิด พันมือเด็ก ติดตั้งเครื่องเล่นสนามให้เด็กได้เล่นอย่างปลอดภัย จัดเก็บยา สารเคมี ของมีคม สิ่งอันตรายอื่น ๆ ควรมีฉลากระบุไว้และจัดเก็บให้มิดชิด ควรมีการทดลองการป้องกันเหตุฉุกเฉินที่จะเกิดกับเด็กและจดหมายเลขโทรศัพท์ที่จะแจ้งเหตุฉุกเฉินก็ได้ และของใช้ส่วนตัวเด็ก ต้องแยกเก็บของแต่ละคนอย่างมีระเบียบ (หมอน ที่นอน แปรง กระจกน้ำ ฯลฯ) การทำความสะอาด สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ห้องน้ำห้องส้วม และที่ล้างมือไว้ในสถานที่ที่เหมาะสมกับตัวเด็ก ถูกสุขลักษณะ และมีขนาดสัดส่วนเหมาะสมกับเด็ก จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มให้เด็กได้รอง/ ตักดื่มได้ด้วยตนเอง การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร ดังนั้นการบริการด้านสุขภาพ เป็นงานกิจการนักเรียนงานหนึ่ง ที่สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดบริการให้แก่เด็กเพื่อจัดการความเจ็บป่วย ส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพดี การบริการด้านสุขอนามัยที่สถานศึกษาควรมีห้องพยาบาล การตรวจสุขภาพ ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง บริการน้ำสะอาดหรือการบริการด้านทันตกรรม งานด้านสุขอนามัยเป็นงานบริการที่ช่วยเด็กปฐมวัยให้บรรเทาเรื่องโรคภัย เจ็บป่วย ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ตลอดจนให้ประสบการณ์ที่ดีแก่เด็กในด้านสุขภาพอนามัย เป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการรักษาสุขภาพของเด็ก เพื่อจะได้้นำความรู้และประสบการณ์ ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย ไปปฏิบัติในชีวิตในชีวิตประจำวันได้งานสุขอนามัยในสถานศึกษาปฐมวัยที่สำคัญควรมีตรวจสุขภาพ การบริการน้ำสะอาด จัดห้องพยาบาล ป้องกันโรคติดต่อ และการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งงานทั้งหมดสถานศึกษาต้องมีการวางแผน ประสานงาน จัดองค์กร ตารางกิจกรรม การให้บริการมีการประชาสัมพันธ์ และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข (อรุณ สุวรรณปาล, 2537, หน้า 235) จึงสรุปได้ว่าด้านสุขภาพอนามัย เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยจึงเป็นต้องเน้นความสะอาด ความสะดวกและความปลอดภัยในการสร้างนิสัยที่ดี เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน รวมถึงการจัดบริการด้านสุขภาพต่าง ๆ ให้กับเด็กปฐมวัย และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพราะพ่อแม่คือครูคนแรกของเด็ก การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จะมุ่งเน้นที่การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเป็นสำคัญซึ่งส่วนใหญ่เป็นการให้สาระความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในเรื่องพัฒนาการโภชนาการการดูแลสุขภาพอนามัยมากกว่าการเสริมสร้างทักษะและเจตคติ จึงได้เกิดการจัดการศึกษาแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ตัวอย่างของการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษา อาทิ การเข้าเป็นอาสาสมัครในโรงเรียน เช่น ช่วยจัดทำของเล่นพลัดล้อ ซ่อมแซมเครื่องเล่นสนาม ช่วยประกอบอาหารว่างและอาหารกลางวัน ซึ่งหลักการและวิธีการในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 20-24) โดยสรุปได้ว่า

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งร่วมประเมินผลเพื่อรับรู้และแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก

สรุปได้ว่าการบริการนักเรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องบริการนักเรียนในทุกส่วน เพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา แก่นักเรียน ตลอดจนการบริการกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียน ทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์เป็นที่พอใจต่อผู้ปกครอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เรณู ชุ่มวารี (2545) ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ จังหวัดเชียงใหม่โดยภาพรวมของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสิริมงคลานุสรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารได้จัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี และมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในระดับดีมากส่วนครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี อีกทั้งผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับพอใช้ แต่ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ในระดับปรับปรุง

เรวัฒน์ แจ่มจบ (2546) การเปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า 1) ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานภาพ มาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการและโดยภาพรวมผู้แทนครูมีความพึงพอใจน้อยกว่าผู้แทนกลุ่มอื่น ๆ 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสภาพต่างกัน มีความพึงพอใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทุกด้าน

เมษา นวลศรี (2550) ศึกษาวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) ปัจจุบันชุมชนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขั้นตอนของการควบคุมคุณภาพ

การศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 2) ชุมชนมีความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขั้นตอนของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาตามลำดับ 3) สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด คือ การขาดความตระหนักและขาดความรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ได้แก่ ขาดการร่วมมือร่วมพลังของชุมชน ผู้บริหารไม่มีความสามารถในการดึงชุมชนให้มีส่วนร่วม มีความเป็นวิชาการมากเกินไป และการขาดงบประมาณ และ 4) แนวทางในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างความตระหนักและการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ชุมชน และแนวทางอื่น ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และการเปิดโอกาสของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ขนิษฐา จรูญชนม์ (2550) ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 โดยภาพรวมตามขั้นตอนของการปฏิบัติงานประกันคุณภาพทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือครู และผู้แทนชุมชนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในน้อยที่สุด ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิทธิชัย เจริญพิวัฒนพงษ์ (2552) ศึกษาองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในตามแนวการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การสำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในตามแนวการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การสำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย องค์ประกอบของระบบ 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยส่งออก ด้านข้อมูลป้อนกลับ และด้านสภาพแวดล้อม

งานวิจัยต่างประเทศ

Patrick and John (1997) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยในการเพิ่มลักษณะรูปแบบในการตรวจสอบมาตรฐาน โดยรูปแบบการประกันคุณภาพของวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยแต่ละสถาบันส่วนมากจะใช้การปฏิบัติตามการตรวจสอบมาตรฐาน โดยการใช้การตรวจสอบด้านวัฒนธรรม และการตรวจสอบพื้นฐาน ค่านิยมของสถาบัน

ส่วนด้านการประเมินผลมีการพัฒนาการประเมินผลการควบคุมตรวจสอบและนโยบายโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป

Hayward (1990) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการนำระบบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรมาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลประเทศแอฟริกาใต้ พบว่า มีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในแอฟริกาใต้โดยมีสถานศึกษาที่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับนักเรียนอย่างแท้จริง

Maria, Vassilis and Panos (2010) ได้ศึกษาประเมินผลปัจจัยที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการบริการทางการศึกษาของสถาบันการศึกษา HEIs ในประเทศกรีซตามความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถาบัน HEIs พบว่า ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่วิชาการควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะในการสื่อสารกับนักเรียน ด้านการบริหารจัดการควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้พอเพียงในการบริหารทางการศึกษาแก่นักเรียน ด้านการบริการห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนหนังสือและวารสารให้พอเพียง ด้านโครงสร้างหลักสูตรควรเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ด้านการเดินทางควรจัดบริการรถรับส่งราคาประหยัดและเพิ่มความถี่ของการรับส่ง

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยมีความจำเป็นและมีประโยชน์อย่างมาก เพราะจะทำให้ทราบแนวทางทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดำเนินการอยู่นั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใด และผลผลิตที่ได้หลังจากการพัฒนามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยมุ่งความสนใจไปที่ผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโรงเรียน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Criterion-based selection) กลุ่มเป้าหมายจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถให้ข้อมูลในเรื่องนี้ได้ลึกซึ้งดีที่สุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Criterion-based selection) จำนวน 17 ท่าน โดยแบ่งเป็นศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลงานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 2 ท่าน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย 5 ท่าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามที่ทำการศึกษาในลักษณะกว้าง ๆ ล่วงหน้าก่อนทำการศึกษาเป็นลักษณะคำถามแบบเปิดที่ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึก การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะซักถามรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ มีการกำหนดคำถาม

มีประเด็นที่สำคัญ คือ สภาพปัญหาและระดับปัญหา ลักษณะของการสัมภาษณ์จะออกมาในลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ในการสัมภาษณ์จะเป็นไปอย่างไรไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองแก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) และเครื่องบันทึกเสียง พร้อมแถบเสียงเปล่า เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบและป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบุคคล โดยใช้การเก็บข้อมูลครอบคลุมการสัมภาษณ์โดยมุ่งเน้นปัจจัย 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีระยะเวลาในการสัมภาษณ์คนละไม่เกิน 180 นาที ดำเนินการสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2559

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยแบ่งการสัมภาษณ์เป็น ศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลงานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 2 ท่าน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย 5 ท่าน มีลักษณะเป็นคำถามที่แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1.1 ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ

1.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และ ด้านผลผลิต (Output)

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการสำรวจเอกสาร ค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วบันทึกเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

2.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) เพื่อนำข้อมูลมาเป็นหัวข้อในการสัมภาษณ์

2.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบการใช้ภาษา เนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวิจัยได้ตรงตามจุดประสงค์ของการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

2.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อัมสวาสดี ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3.2 ดร.วุฒิสักดิ์ ชีระวิทย์ ตำแหน่งที่ปรึกษาผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียน อนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี

2.3.3 นายสิริวิชญ์ สำนักสกุล ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี

2.3.4 นางทิพวรรณ อิมพงษ์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพัทธา 1 (เจริญพิศลยบุตรราษฎร์บำเพ็ญ)

2.3.5 นางพิสมัย แป้นน้อย ตำแหน่งผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ อดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบางพระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การเก็บ รวบรวมข้อมูลจะมีจดหมายขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แล้วทำการ ติดต่อนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วง วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2559 ขณะปฏิบัติการสัมภาษณ์มีการตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อคำถามสัมภาษณ์ โดยเมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้ว แต่ละประเด็นคำถามผู้วิจัยจะอ่าน คำสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มา (Methodological) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยใช้หลักวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากแหล่งบุคคล ข้อมูลที่ได้ต้องสอดคล้อง กันจากการสัมภาษณ์ จึงจะเป็นข้อมูลที่เชื่อถือและไว้วางใจได้

หากการวิเคราะห์แบบสามเส้าเกิดปัญหาข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกัน จะมีการอภิปรายในกลุ่ม ของผู้ประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ว่าข้อมูลหลักฐานใดน่าเชื่อถือที่สุด ทั้งนี้การตัดสินใจจะตั้งอยู่ บนข้อมูลหลักฐานและเหตุผลที่นำมาอ้างอิงเป็นสำคัญ แต่หากยังสรุปไม่ได้ถือว่ายังไม่ยุติ ควรหา ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น สัมภาษณ์จากผู้ปกครองรายอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมกันนี้ก็ศึกษาข้อมูลและ วิเคราะห์ตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์สร้างข้อสรุปโดยวิธีอุปนัยเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ ข้อมูลจะดำเนินการ 3 ประการ คือ จัดประเภทข้อมูล (Category) ตีความ (Interpretation) และ สรุปความ (Summary)

และหากเมื่อการสัมภาษณ์มีปัญหาเรื่องความไม่พร้อมในการให้ข้อมูลของผู้ปกครอง ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากผู้ปกครองไม่กล้าพูดแสดงความคิดเห็น หรือตอบคำถามการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเพราะเห็นการบันทึกเสียง และจดคำให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยไม่ให้ผู้ปกครองรู้ว่า ถูกสัมภาษณ์ สร้างสถานการณ์พบปะโดยบังเอิญหรือแสดงความเป็นกันเองในการพูดคุยสัมภาษณ์ แบบไม่เป็นทางการและบันทึกเสียงทางโทรศัพท์นำมาถอดคำพูดใส่แบบฟอร์มสัมภาษณ์และนำผลการสัมภาษณ์มารวบรวมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูลในรายงานนี้ใช้วิธีการเขียนพรรณนาเชิงวิเคราะห์เป็นหลัก โดยเมื่อเขียนงานจบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อ่านทบทวนแสดงความคิดเห็น ร่วมกันอีกครั้ง และตีความหมายของผู้วิจัยว่าเที่ยงตรงตามที่ผู้ถูกสัมภาษณ์แจ้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตหรือไม่ แล้วจึงแก้ไข ข้อมูลนำเอาข้อมูลมาสังเคราะห์และสรุปผล แล้วจัดทำรายงานเป็นฉบับที่สมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญคือ คศึกษานิเทศก์จำนวน 2 ท่าน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 5 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 5 ท่าน ผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านรู้ตัวว่าได้ถูกสัมภาษณ์ เพราะผู้สัมภาษณ์มีการจดบันทึกคำพูดและบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากเป็นอย่างดีเนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย ของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ผู้เชี่ยวชาญได้พบเห็นและคุ้นเคยดี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอผลการวิจัย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านปัจจัย

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านกระบวนการ

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านผลผลิต

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านปัจจัย

1. ท่านคิดว่าโรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคลากรที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้ตรงตามมาตรฐานระดับชาติน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...มากที่สุด เพราะมีครูผู้สอนที่จบทางด้านปฐมวัยโดยตรงและครูผู้สอนต้องพัฒนาอยู่เสมอ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...มากที่สุด เพราะผู้บริหาร โรงเรียนสมัยเป็นครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในการสอนระดับปฐมวัย และมีครูผู้สอนที่จบทางด้านปฐมวัยโดยตรง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ในระดับมาก แต่ยังมีสิ่งที่ควรปรับปรุงพัฒนาในส่วนการจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรม รวมทั้งการเรียนรู้เพิ่มเติม การบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม อาเซียน เศรษฐกิจพอเพียง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...น้อย...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...เพียงพอ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...น้อยมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...มีมาก บุคลากรมีวุฒิการศึกษาตรงกับสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และมีการพัฒนาวิชาชีพด้วยการอบรม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...มีความครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...มีความครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีความเหมาะสมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพราะโรงเรียนของเรามีครูที่จบด้านนี้มาโดยตรง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...ตรง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...มีความเหมาะสม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...บุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดการศึกษาปฐมวัยตรงตามมาตรฐานในระดับดีและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นนั้น ๆ ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...มีความพร้อมมาก แต่ครูบางส่วนยังมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามมาตรฐานระดับชาติน้อย...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...โรงเรียนมีบุคลากรที่เหมาะสม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...โรงเรียนมีบุคลากรที่เหมาะสม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...มีอยู่ในระดับปานกลาง...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนจำเป็นต้องมีครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาทางด้านปฐมวัย เนื่องจากครูจบการศึกษาทางด้านการศึกษาระดับปฐมวัยโดยตรง และประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนเคยเป็นครูผู้สอนทางด้านการสอนระดับปฐมวัย จึงก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านนี้ แต่มีข้อสังเกต คือ เมื่อการจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรม จัดได้ไม่ครบถ้วน แต่ก็มีความสมบูรณ์อยู่ในตัว ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญว่าควรอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้ดียิ่งขึ้น

2. ท่านคิดว่าบุคลากรและผู้เรียนในระดับปฐมวัยในโรงเรียนนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนหรือไม่

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ค่อนข้างครบถ้วน เพราะมีสิ่งอำนวยความสะดวกครูผู้สอนสามารถเสนอขอมาตามที่ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมเตรียมตัวก่อนสอน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ไม่...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ยังไม่เพียงพอ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ไม่...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...มี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...ยังไม่ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน เนื่องจาก ผอ.คนเก่าได้จัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับทางโรงเรียน โดยทางนำเสนอการจัดการงบประมาณกับคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาใช้กับนักเรียน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...สิ่งอำนวยความสะดวกมีความครบถ้วนตามความต้องการของผู้เรียน ส่วนสื่อการเรียนการสอนที่เป็นวัสดุในท้องถิ่น เช่น สื่อจากเมล็ดยางพารา หรือชั่งปาล์ม ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...สะดวกครบถ้วนตรงตามความต้องการของผู้เรียน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...ครบถ้วน...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ครู และชุมชนอย่างครบถ้วนในด้านวิชาการ อาทิเช่น สื่อ และนวัตกรรม ด้านการเงิน มีความพร้อมในการสนับสนุนให้แก่ผู้เรียนในด้านปฐมวัย ด้านบุคลากรผู้สอนมีศักยภาพในการวางแผนและดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา จนเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน แต่มีข้อที่ผู้ตอบบางคนบอกว่า ยังมีไม่เพียงพอ คือ ด้านอาคารสถานที่ ยังส่วนที่ขาดความพร้อม ได้แก่ ห้องสุขา และอ่างล้างมือที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในระดับปฐมวัย ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในการจัดหาห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะให้กับผู้เรียน

3. ท่านคิดว่าความพร้อมด้านอาคารสถานที่มีความพร้อมเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...มีความพร้อมค่อนข้างมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...มีความพร้อมค่อนข้างมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ค่อนข้างมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...เพียงพอ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...น้อยมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...มีความพร้อมในระดับมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...มีความพร้อมในระดับปานกลาง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...มีความพร้อมและจะมีความพร้อมขึ้นไปอีก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีความพร้อม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...อาคารไม้ มีสภาพแวดล้อมที่ดี โรงเรียนเราอยู่ในสภาพแวดล้อมเป็นชนบททำให้อากาศดี ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...ไม่มีความพร้อมทางด้านอาคารเรียน เพราะอนุบาลต้องแบ่งเป็นสัดส่วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...อาคารมีความพร้อมและความเหมาะสมในการเรียนรู้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...ยังไม่มีความพร้อม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...มีความพร้อมและเหมาะสมในการเรียนรู้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...สถานที่ไม่ค่อยมีความพร้อม เพราะเป็นอาคารเก่า แล้วนำมาปรับปรุงใช้เป็นชั้นเรียนสำหรับเด็กอนุบาล...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...ยังไม่มีความพร้อม...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากอาคารเรียนในระดับชั้นปฐมวัยเป็นอาคารเรียนไม้ จึงมีบรรยากาศของชั้นเรียนที่ปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก และมีบริเวณที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็ก เช่น มุมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เกิดการเรียนรู้ แต่มีข้อน่าสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของห้องสุขา และอ่างล้างมือที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในระดับปฐมวัย ดังนั้นจึงเสนอแนะให้จัดหาห้องน้ำที่ถูกต้องสุภาพลักษณะให้กับผู้เรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน

4. สภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการจัดการศึกษา หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...เหมาะสมในระดับมาก ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...เหมาะสมในระดับมาก มีสนามเด็กเล่น BBL (Brain based learning) และมีครูที่ถือว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...เหมาะสมในระดับมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...เหมาะสม และควรจัดบรรยากาศนอกห้องเรียนให้มากกว่านี้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ปานกลาง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...มีสื่อทั้งในและนอกห้องเรียน เช่นห้องสมุด สนามเด็กเล่น BBL (Brain based learning) ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...โรงเรียนมีภาพรวมในการจัดการศึกษาส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...มีความเหมาะสม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...สภาพแวดล้อมทางด้านความปลอดภัย ผมถือว่าโรงเรียนมีความพร้อมแล้ว มลพิษทางอากาศ ซึ่งทางโรงเรียนนั้นได้อยู่ใกล้กับสถานประกอบการ บริษัทหนองใหญ่คอนกรีต ซึ่งบางครั้งฝุ่นละอองและเสียงของเครื่องจักรจะทำให้เกิดความรบกวนกับครูและนักเรียนได้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...สภาพแวดล้อมที่หลากหลายในชนชาติ สามารถแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันได้เป็นอย่างดี การดูแลของภาครัฐกับผู้เรียนที่ไม่ใช่สัญชาติไทยให้เสมือนเป็นหนึ่งเดียวกัน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...สภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก สมควรอนุรักษ์ต้นไม้ไว้ เพราะเนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นลานสนามกว้าง การปลูกต้นไม้บริเวณล้อม ๆ เป็นการช่วยลดแสงจ้าในเวลาแดดจัดได้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...มีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น บรรยากาศในการเรียนรู้ เหมาะแก่การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ดี มีมุมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทั้งพันธุ์พืชที่น่าสนใจในการเรียนรู้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...เหมาะสมมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...สภาพแวดล้อมร่มรื่นเหมาะสมบรรยากาศดี เหมาะสมกับการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...เหมาะสมแล้ว...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...เหมาะสมมาก...”

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก มีการรักษาความปลอดภัยที่ดี มีแหล่งเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเห็นและลงมือปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการสอดแทรกภาษาและวัฒนธรรมอันดีงามของชนชาติไทยให้กับผู้เรียนอยู่เสมอ แต่มีข้อสังเกตคือ โรงเรียนมีผู้เรียนหลายเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษาอยู่ร่วม ในโรงเรียน ดังนั้นจึงอยากให้ผู้เรียนที่อยู่โรงเรียนเดียวกันที่ต่างเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและภาษาที่ดีของแต่ละชนชาติ และให้ผู้เรียนที่มีชนชาติไทยได้สอนวัฒนธรรมอันดีงามแก่นักเรียนด้วยกัน

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1 ด้านปัจจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านปัจจัย พบว่า โรงเรียนมีบุคลากรที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ตรงตามมาตรฐานระดับชาติ และในระดับปฐมวัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนให้กับบุคลากรและผู้เรียน โดยมีความพร้อมในด้านงานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานบริหารทั่วไป และงานงบประมาณส่งผลให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการจัดการศึกษา หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรรยาภรณ์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านกระบวนการ

5. ท่านคิดว่าขั้นตอนการบริหารจัดการในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยเป็นอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...มีความพร้อมเป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...มีการประชุมผู้ปกครอง ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียน เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ค่อนข้างดี ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม ครูสามารถดำเนินการได้เต็มที่ มีปัญหาทางโรงเรียนช่วยแก้ปัญหาเต็มที่

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ควรปรับปรุง

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ควรปรับปรุงแก้ไขให้มีศักยภาพให้มากกว่านี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ยังไม่ชัดเจนครบถ้วน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...ดี

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...โรงเรียนของเราได้มาอย่างถูกต้องทางแล้วครับ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...มีความเหมาะสม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีความเหมาะสม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...ในการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยนั้นมีความเหมาะสม
เด็กรับรู้จากสิ่งที่สอนได้เป็นอย่างดี

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...เหมาะสม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...มีการวางแผนงานด้านการบริหารจัดการที่เป็นระบบที่เน้นเป็น
รูปธรรม และนามธรรม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...การบริหารจัดการยังขาดผู้บริหารที่มีประสบการณ์ใน
การดำเนินงานและขาดการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...จัดการเรียนการสอนตรงตามเป้าหมายและเหมาะสมกับเด็ก
ปฐมวัย

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...การบริหารจัดการเป็นขั้นตอนดี

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...การบริหารจัดการยังขาดผู้บริหารที่มีประสบการณ์ใน
การดำเนินงานและขาดการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีขั้นตอนการบริหารจัดการใน
การดำเนินการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยที่เหมาะสม เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของ
โรงเรียน มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจในระบบการบริหารของโรงเรียน รวมทั้งมี
การเตรียมความพร้อมให้กับครูในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ส่งผลให้
เด็กได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเป็นรูปธรรม แต่ยังขาดระบบการบริหารที่มีความชัดเจน
จึงส่งผลให้การบริหารจัดการเป็นไปไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

6. ท่านคิดว่าการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการดำเนินงานในระดับปฐมวัย
เป็นอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...คุ้มค่าระดับมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...คุ้มค่าระดับมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...คุ้มค่าระดับมาก...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ควรมีการแบ่งปันให้ใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียมหรือสามารถใช้
ด้วยกันได้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ไม่รู้ข้อมูล...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...คุ้มค่าดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...มีความคุ้มค่า...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...คุ้มค่า...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีความคุ้มค่า...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...คือเป็นสิ่งจำเป็น ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...คุ้มค่า...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และสามารถบริหารจัดการ
ดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานะต่าง ๆ ได้ดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และตรงตาม
จุดประสงค์มากที่สุด...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือ
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการสอนของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และตรงตาม
จุดประสงค์...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่าง
คุ้มค่าในการดำเนินงานในระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากผู้เรียนมีความพร้อมใน
ทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และตระหนักให้ครูผู้สอนใช้
ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ากับผู้เรียนมากที่สุด เพื่อเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดกับผู้เรียน แต่มีข้อนำ
สังเกต คือ จากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของการจัดสรรทรัพยากรให้เท่าเทียมกันและ
สามารถแบ่งปันใช้ด้วยกันได้ โดยจัดทำที่เก็บสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ร่วมกันไว้ในที่เดียวกัน

7. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยในโรงเรียน ผู้เรียนได้รับ
การพัฒนาอย่างครบถ้วนหรือไม่

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ค่อนข้างครบถ้วน ยังขาดในส่วนของการจัดกิจกรรมให้ครบใน
6 กิจกรรมในแต่ละวัน เสริมคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ไม่...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ยังไม่ครบถ้วน เพราะครูมีภาระหน้าที่มากกว่าการสอน และภาระ
ลองเป็นภาระหนักกว่าการสอน รวมถึงนโยบายคำสั่งจากต้นสังกัดมีจำนวนมาก ทำให้ขั้นตอน
การทำงานของครูปฐมวัย...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ไม่ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...ครบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...ครบถ้วนดีครับ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...พอใช้ครับ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีความพร้อม เป็นที่น่าพอใจของชุมชนครับ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...มีความครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...มีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามนโยบายของทางรัฐบาล...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...ได้รับการพัฒนาอย่างดีและเหมาะสม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้ง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน และคุณธรรมจริยธรรม...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบถ้วนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี แต่มีข้อสังเกต คือ การจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรม ยังขาดความครบถ้วนแต่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัว และภาระงานที่อื่น ๆ ที่เป็นภาระหนักกว่างานสอน รวมถึงนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดมีจำนวนมาก ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัยไม่ต่อเนื่อง โดยครูนั้นสามารถบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมตามเนื้อหาได้

8. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในระดับปฐมวัยในโรงเรียนมีความเป็นระบบหรือไม่

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...มีความเป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...มีความเป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...เป็นระบบ สามารถบริหารจัดการในส่วนของปฐมวัยได้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ไม่...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...เป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...เป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...เป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีความเป็นระบบครับ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...ในฐานะดิฉันได้มองถึงการดูแลนักเรียน การดูแลนักเรียน การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล การเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ถือว่าโรงเรียนมีความเป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...เป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...การดำเนินงานมีเป็นระบบแบบแผน และดำเนินได้อย่างมีคุณภาพ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...ยังขาดการเป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...มีความเป็นระบบและเหมาะสมดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...มีความเป็นระบบ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...มีความเป็นระบบ...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานปฐมวัยยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร แต่มีข้อน่าสังเกต คือ มีความพยายามในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเด็กให้ได้ คุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

9. ท่านรู้สึกภูมิใจเมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรอื่น

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...รู้สึกภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...ภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...รู้สึกภูมิใจมากครับ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...เป็นความรับผิดชอบของเราที่มีให้กับชุมชน สามารถดูแลช่วยเหลือด้วยความเต็มใจและรู้สึกภาคภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...ภูมิใจ เพราะดิฉันเป็นครูเก่าของโรงเรียนแห่งนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2524-พ.ศ. 2547 รวมระยะเวลา 23 ปี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...รู้สึกภูมิใจ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...รู้สึกภูมิใจที่ได้รับมอบหมายในการเข้าร่วมกิจกรรม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...รู้สึกภูมิใจที่ได้รับมอบหมายในการเข้าร่วมกิจกรรม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...รู้สึกภูมิใจมาก...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความภาคภูมิใจที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนไปร่วมงานกับหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนน้อยที่เห็นว่าเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำ

10. คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...มีประสิทธิภาพดีทั้ง 2 ชั้น เด็กมีมารยาททั้งดงาม รู้จักยิ้ม ไหว้ ทักทาย บุคลิกแปลกหน้า...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...มีประสิทธิภาพดีทั้ง 2 ชั้น...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ค่อนข้างดี ครูสนใจใส่ใจในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขาดกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้ครบใน 1 วัน สามารถบูรณาการอาเซียน เศรษฐกิจพอเพียง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ควรมีการพัฒนา...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ยังไม่เต็มศักยภาพ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...อยู่ในระดับปานกลาง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...ดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...ดีมากครับ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...ดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...เนื่องจากโรงเรียนของเรามีครูที่จบตรงตามหลักสูตรปฐมวัย โดยตรง จึงทำให้ไม่ต้องมีความกังวลครับ...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...ได้เห็นถึงความตั้งใจของครูที่จะดูแลนักเรียนในการสอน การให้ความช่วยเหลือ และให้ความสำคัญกับนักเรียน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...ดี ดูได้จากการประเมินต่าง ๆ ของครู...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...ครูมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันวางแผนเพื่อให้ได้คุณภาพที่บรรจุแก่ผู้เรียน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ และบูรณาการให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ได้ดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...จัดการเรียนการสอนตามแบบแผนตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...จัดการเรียนการสอนตามแบบแผน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...ครูจัดการเรียนการสอนตามแบบแผนการจัดประสบการณ์...”

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โรงเรียนมีคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีมารยาทที่ดี รู้จักกาลเทศะ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบทุกกิจกรรม มีครูที่สำเร็จการศึกษาทางด้านปฐมวัยโดยตรง มีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ แต่มีข้อสังเกต คือ ครูมีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ยังไม่เต็มศักยภาพ ทำให้การบูรณาการจัดการความรู้ยังไม่สมบูรณ์

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ด้านกระบวนการ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยเป็นระบบ โดยมีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา มีบุคลากรที่จบทางด้านการศึกษาปฐมวัยโดยตรง จึงรู้ลึก ภาควิชาเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรอื่น ๆ

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) 17 ท่าน เกี่ยวกับด้านผลผลิต

11. ท่านคิดว่าผู้เรียนได้รับมาตรฐานที่จบจากโรงเรียนแห่งนี้มีทักษะกระบวนการคิดอย่างครบถ้วนตรงตามมาตรฐานที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ไม่...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ยังไม่ได้มาตรฐาน เพราะยังไม่มีระบบในการวัดที่เที่ยงตรง...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ไม่ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...ครบ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...ครบถ้วนและขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคนด้วย...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...ตรงตามมาตรฐาน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนตรงตามมาตรฐานครบถ้วน และพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไปได้อย่างดี...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...ครบถ้วน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...ครบถ้วนตามมาตรฐาน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...ครบถ้วน...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เรียนได้รับมาตรฐานครบถ้วนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา แต่ยังขาดระบบการวัด การประเมินผล ที่เที่ยงตรง รวมทั้งขาดการคัดเลือกเด็กที่มีระบบ ส่งผลให้ระดับอายุของเด็กมีไม่สมดุลกัน

12. ท่านคิดว่าผู้เรียนทุกคนมีความพร้อม เพื่อเตรียมตัวเลื่อนขั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน หรือไม่ อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 “...พร้อม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 “...พร้อม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 “...ทุกคน บางคนที่มีปัญหาอาจเป็นเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ เรียนรู้ช้า ยังอาจจะพัฒนาได้เมื่อมีความพร้อมมากขึ้น ครอบครัวยังให้ความเอาใจใส่ดูแล และเป็นเด็กต่างด้าว...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 “...ไม่...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 “...ยังไม่เท่าที่ควร เพราะว่าผลเนื่องจากนักเรียนยังไม่ได้รับมาตรฐานในการจัดและประเมินผล...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6 “...ไม่มีความพร้อม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7 “...มีความพร้อมแต่อาจไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8 “...มีความพร้อมทุกคน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9 “...มีความพร้อมทุกคน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10 “...มีความพร้อมทุกคน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 11 “...มีความพร้อมทุกคน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 12 “...มีความพร้อมเกือบทุกคน นอกจากเด็กที่ได้รับการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 13 “...ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน เนื่องจากได้รับการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมในระดับปฐมวัย...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 14 “...มีความพร้อมทุกคน...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 15 “...นักเรียนมีความพร้อม...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 16 “...นักเรียนมีความพร้อมในการเลื่อนชั้นในประถมศึกษาปีที่ 1...”

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 17 “...มีความพร้อมในการใช้ทักษะการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน พร้อมทั้งนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้...”

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เรียนมีความพร้อม ที่จะเลื่อนชั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน เพียงแต่จะมีปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และเชื้อชาติ อยู่บ้าง เนื่องจากโรงเรียนได้รับนักเรียนต่างชนชาติเข้ามาเรียน ก่อให้เกิดความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ รวมทั้งในระดับปฐมวัยได้รับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการ จึงส่งผลต่อความพร้อมในการเลื่อนชั้นของเด็กอยู่บ้างเป็นบางคน

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 3 ด้านผลผลิต

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนได้รับมาตรฐานที่จบจากโรงเรียนแห่งนี้มีทักษะกระบวนการคิดอย่างครบถ้วนตรงตามมาตรฐานและผู้เรียนทุกคนมีความพร้อม เพื่อเตรียมตัวเลื่อนชั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ ผู้ดูแลงานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 2 ท่าน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน รวม 17 ท่าน

สรุปผล

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) พบว่า

ตอนที่ 1 ด้านปัจจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านปัจจัย พบว่า โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ และในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนให้กับบุคลากรและนักเรียน อันประกอบด้วย ความพร้อมในด้านงานวิชาการ ความเหมาะสมอาคารสถานที่ การบริหารจัดการที่มีระบบระเบียบ รวมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพ งบประมาณ ส่งผลให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการจัดการศึกษา หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

1. โรงเรียนมีครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาทางด้านปฐมวัย เนื่องจากครูจบการศึกษาทางด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยโดยตรง ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนเคยเป็นครูผู้สอนทางด้านการสอนระดับปฐมวัย จึงก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านนี้ แต่มีข้อน่าสังเกต คือ การจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรม ยังจัดได้ไม่ครบถ้วนแต่ก็มีความสมบูรณ์อยู่ในตัว

2. โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ครู และชุมชนอย่างครบถ้วน ในด้านวิชาการ อาทิเช่น สื่อ และนวัตกรรม ด้านการเงิน มีความพร้อมในการสนับสนุนให้แก่ผู้เรียนในด้านปฐมวัย ด้านบุคลากรผู้สอนมีศักยภาพในการวางแผนและดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา จนเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน แต่มีข้อน่าสังเกต คือ ด้านอาคารสถานที่ ยังส่วนที่ขาดความพร้อม ได้แก่ ห้องสุขา และอ่างล้างมือที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในระดับปฐมวัย

3. โรงเรียนมีความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากอาคารเรียนในระดับชั้นปฐมวัยเป็นอาคารเรียนไม้ จึงมีบรรยากาศของชั้นเรียนที่ปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก และมีบริเวณที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็ก เช่น มุมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เกิดการเรียนรู้ แต่มีข้อน่าสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญในส่วน of ห้องสุขา และอ่างล้างมือที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในระดับปฐมวัย

4. โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก มีการรักษาความปลอดภัยที่ดี มีแหล่งเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเห็นและลงมือปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการสอดแทรกภาษาและวัฒนธรรมอันดีงามของชนชาติไทยให้กับผู้เรียนอยู่เสมอ แต่มีข้อสังเกตคือ โรงเรียนมีผู้เรียนหลายเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษาอยู่ร่วม ในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ด้านกระบวนการ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในด้านการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และมีบุคลากรจบทางการศึกษาปฐมวัยโดยตรง จึงรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอื่น ๆ

5. โรงเรียนมีขั้นตอนการบริหารจัดการในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยที่เหมาะสม เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจในระบบการบริหารของโรงเรียน รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมให้กับครูในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ส่งผลให้เด็กได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเป็นรูปธรรม แต่ยังคงขาดระบบการบริหารที่มีความชัดเจน จึงส่งผลให้การบริหารจัดการเป็นไปไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

6. โรงเรียนมีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการดำเนินงานในระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากผู้เรียนมีความพร้อมในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และตระหนักให้ครูผู้สอนใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ากับผู้เรียนมากที่สุด

เพื่อเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดกับผู้เรียน แต่มีข้อสังเกต คือ จากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของการจัดสรรทรัพยากรให้เท่าเทียมกันและสามารถแบ่งปันใช้ด้วยกันได้ โดยจัดทำที่เก็บ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ร่วมกันไว้ในที่เดียวกัน

7. โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนา ครบถ้วนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เนื่องจากการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี แต่มีข้อสังเกต คือ การจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรม ยังขาดความครบถ้วนแต่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัว และ ภาระงานที่อื่น ๆ ที่เป็นภาระหนักกว่างานสอน รวมถึงนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดมีจำนวนมาก ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัยไม่ต่อเนื่อง โดยครูนั้นสามารถบูรณาการจัด การเรียนการสอนให้ครอบคลุมตามเนื้อหาได้

8. โรงเรียนมีการดำเนินงานปฐมวัยยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร แต่มีข้อสังเกต คือ มีความพยายามในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเด็กให้ได้คุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

9. ผู้เชี่ยวชาญมีความภาคภูมิใจที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนไปร่วมงานกับหน่วยงาน อื่น ๆ มีส่วนน้อยที่เห็นว่าเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำ

10. โรงเรียนมีคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีมารยาทที่ดี รู้จักกาลเทศะ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบทุกกิจกรรม มีครู ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านปฐมวัยโดยตรง มีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ แต่มีข้อสังเกต คือ ครูมีจัด กิจกรรมการเรียนรู้ได้ยังไม่เต็มศักยภาพ ทำให้การบูรณาการการจัดการความรู้ยังไม่สมบูรณ์

ตอนที่ 3 ด้านผลผลิต

จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนที่สำเร็จในระดับชั้นปฐมวัย จากโรงเรียนแห่งนี้มีทักษะกระบวนการคิดอย่างครบถ้วนตรงตามมาตรฐานและผู้เรียนทุกคน มีความพร้อม เพื่อเตรียมตัวเลื่อนชั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน

11. ผู้เรียนได้รับมาตรฐานครบถ้วนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา แต่ยังขาดระบบการวัด การประเมินผลที่เที่ยงตรง รวมทั้งขาดการคัดเลือกเด็กที่มี ระบบ ส่งผลให้ระดับอายุของเด็กมีไม่สอดคล้องกัน

12. ผู้เรียนมีความพร้อม ที่จะเลื่อนชั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน เพียงแต่ จะมีปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และเชื้อชาติอยู่บ้าง เนื่องจากโรงเรียนได้รับนักเรียน ต่างชนชาติเข้ามาเรียน ก่อให้เกิดความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ รวมทั้งในระดับปฐมวัยได้รับเด็ก ที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการ จึงส่งผลต่อความพร้อมในการเลื่อนชั้นของเด็กอยู่บ้างเป็น บางคน

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ แบ่งเป็นศึกษานิเทศก์ผู้ดูแลงานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 2 ท่าน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จำนวน 5 ท่าน ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน รวม 17 ท่าน ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

ตอนที่ 1 ด้านปัจจัย

ด้านปัจจัย การศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีความพึงพอใจกับโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ และในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนให้กับบุคลากรและผู้เรียน อันประกอบด้วยความพร้อมในด้านงานวิชาการ ความเหมาะสมอาคารสถานที่ การบริหารจัดการที่มีระบบระเบียบรวมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพ งบประมาณส่งผลให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการจัดการศึกษา หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างยิ่งยวด ซึ่งสอดคล้องกับชนิษฐา จรุงชนม์ (2550, หน้า 19) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบการบริหารจัดการและกระบวนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานกำหนดโดยหน่วยงานราชการ เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานการศึกษาที่ดี ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการบริหารที่ได้คุณภาพและบุคลากรที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสุภาวดี ตรีรัตน์ (2554) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์กลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอนุศาสน์ จำปาสี (2555) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการจัดสภาพแวดล้อม กรมวิชาการ (2546, หน้า 101) กล่าวถึงการจัด

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาว่า มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการของเด็ก มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสที่ 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ความสะอาด ความปลอดภัย ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น ความสะดวกในการทำกิจกรรม ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่อง ขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อ และเครื่องเล่น บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็กความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจและมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ที่เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้ 1) พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครู โดยแบ่งเป็นพื้นที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือแขวนที่แขวนผลงาน ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่อง หรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก ที่เก็บเครื่องใช้ของครู เช่น อุปกรณ์ การสอน ของส่วนตัวครู ฯลฯ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ 2) พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น 3) พื้นที่จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกลูกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมประสบการณ์อย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาที การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ โดยในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 มุม ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจเด็ก จัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมประสบการณ์ เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ครูอาจจัดใหม่ การเลี้ยงตัวหนอน หรือ ผีเสื้อตัวฟ ใต้กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษา หรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ และควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างให้เข้าที่ให้เรียบร้อย บริเวณสนามเด็กเล่น ควรมีพื้นผิวดหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า พื้นสำหรับเล่นของเด็กที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับ

ชุด ที่เล่นน้ำ บ่อทรายพร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่นเครื่องเล่น สนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัย อยู่เสมอ และหมั่นดูเรื่องความสะอาดที่นั่งเล่น พักผ่อน จัดที่นั่งไว้ได้ต้นไม้ มีร่มเงา อาจใช้กิจกรรม กลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบหรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง บริเวณธรรมชาติปลูกไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณโรงเรียนมีไม่มากนักอาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถางดังนั้นการจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับอนุบาลศึกษา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากครูจะต้องสามารถนำแนวทางการจัดประสบการณ์มาวางแผนการจัดอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วย

ตอนที่ 2 ด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการ การศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีความพึงพอใจกับโรงเรียนมีการบริหารจัดการในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และมีบุคลากรจบทางด้านการศึกษาปฐมวัยโดยตรง จึงรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (2554) การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติการหลักอย่างมีระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality assessment) จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานของดัชนีชี้วัด ระบบและกระบวนการผลิต ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับประทุม รอดประเสริฐ (2546, หน้า 66) ระบบใดระบบหนึ่งจะประกอบไปด้วย องค์ประกอบหรือส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ สิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีปัญหาหรือไม่ทำงานส่วนอื่นก็จะหยุดชะงักไปด้วย นอกจากนี้ระบบยังมีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม (Environment) อย่างใกล้ชิดที่อาจกล่าวได้ว่า ระบบจะได้รับข้อมูลนำเข้าจากสิ่งแวดล้อมและระบบจะสร้างหรือผลิตผลงานให้กับสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

และฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545) แนวคิดและหลักการ ในการประเมินคุณภาพภายในของกระทรวงศึกษาธิการ ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน มีความใกล้ชิดและมีความไว้วางใจกัน มีการตั้งความหวังของผลสำเร็จ มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ ทั้งครูและผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และการใช้เวลาผู้เรียนในการทำงานกลุ่มมากขึ้น มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบสะอาดและปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายใช้กลวิธีการประเมินที่หลากหลายการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้ มีบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ มีการพัฒนางานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอย่างเต็มที่และวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน จึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศให้ใช้ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย อุดมการณ์ หลักการจัดการศึกษา และมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สะดวกต่อการนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 11 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ มาตรฐานที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา มาตรฐานที่ 5 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 6 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 7 แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 10 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดเน้นการจัดการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานที่ 11 การพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายและแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) แนวคิดและหลักการในการประเมิน

คุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยมุ่งเน้นคุณภาพของเด็กเป็นหลัก เพื่อให้ความมั่นใจว่าเด็กจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกันไม่ว่าจะอยู่ที่ท้องถิ่นใดก็ตาม การศึกษาปฐมวัยถือเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเด็กให้มีรากฐานสำหรับความสามารถ ทั้งปวงในชีวิตเพราะเป็นวัยที่ระบบประสาทและสมองกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและกำลังสร้างใยประสาท เชื่อมประสานกันระหว่างเซลล์สมอง ปฐมวัยจึงถือเป็นวัยต้นทุนของชีวิตที่จะนำสู่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่มีคุณภาพและได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานของการพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกายสติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิตของเด็กต่อไป การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม และสติปัญญาสมวัย เป็นพลเมืองไทยที่สามารถเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของตนเองและสังคม สามารถสืบสานวัฒนธรรม และสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมภูมิปัญญาได้อย่างเหมาะสมสืบไป ระบบการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้มีมาตรฐาน จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้น และมาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพภายใน

ตอนที่ 3 ด้านผลผลิต

ด้านผลผลิต การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีความพึงพอใจกับนักเรียนที่สำเร็จในระดับชั้นปฐมวัยจากโรงเรียนแห่งนี้มีทักษะกระบวนการคิดอย่างครบถ้วนตรงตามมาตรฐานและนักเรียนทุกคนมีความพร้อม เพื่อเตรียมตัวเลื่อนขั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ คุณภาพมาตรฐานและการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ

และมาตรฐานการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และให้ถือว่าประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดให้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งปัจจุบันได้มีการประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนกฎกระทรวงฉบับเดิม พ.ศ. 2546 และได้มีการนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว (ราชกิจจานุเบกษา, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 3-5) ได้ให้แนวคิดการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการอยู่บนพื้นฐานที่ว่า พัฒนาการของมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไป แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้จะไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหว มีโอกาสริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนา ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม วัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป ครูก่อนประถมศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เด็ก พัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ครูผู้สอนต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานที่เหมือนหรือต่างกันได้อย่างราบรื่น และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 31-43)

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) แล้วพบว่า ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

ทั้ง 3 ด้านนี้มีผลต่อแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) แห่งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) ทั้ง 3 ด้าน อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ที่ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจ เห็นความสำคัญ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอแนะโดยแบ่งเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัย โรงเรียนควรอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้ดียิ่งขึ้น โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษาที่ต่างกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและภาษาที่ดีของแต่ละชนชาติ และจัดหาห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะให้กับผู้เรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ด้านกระบวนการ โรงเรียนควรมีการบริหารที่มีความชัดเจนเป็นระบบ เพื่อส่งผลให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างราบรื่น การจัดสรรทรัพยากรพึงกระทำให้เท่าเทียมกันและแบ่งปันใช้ด้วยกันได้ โดยจัดทำที่เก็บสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ร่วมกันไว้ในที่เดียวกัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัยไม่ต่อเนื่องจากครูมีภาระงานที่อื่น ๆ ที่เป็นภาระหนักกว่างานสอน รวมถึงนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดมีจำนวนมาก ครูมีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ยังไม่เต็มศักยภาพ

3. ด้านผลผลิต โรงเรียนควรมีการวัด การประเมินผลที่เที่ยงตรง รวมทั้งการคัดเลือกเด็กอย่างมีระบบ เนื่องจากผู้เรียนที่มีความพร้อมที่จะเลื่อนชั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนเพียงแต่จะมีบางคนที่มีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมทางสรีระ และเชื้อชาติอยู่บ้าง อีกทั้งในระดับปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการอยู่ จึงส่งผลต่อความพร้อมในการเลื่อนชั้นของเด็กอยู่บ้างเป็นบางคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณในหัวข้อทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น

2. ควรทำการวิจัยขยายผลในเขตอำเภอหนองใหญ่ทั้งหมด โดยมุ่งทำการวิจัยในโรงเรียนขนาดกลางอื่น ๆ ที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ เพื่อจะได้ปัจจัยหลากหลายนำมาพัฒนาโรงเรียนขนาดกลางต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2543). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมวิชาการ. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาก่อนปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2543*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาก่อนปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- การประกันคุณภาพการศึกษา. (2545). เข้าถึงได้จาก <http://www.netra.lpra.ac.th2-phaitoon2levelproj2assure.doc>
- กาญจนา ปัทมรักษ์. (2559, 16 มีนาคม). *ผู้ปกครองนักเรียน*. สัมภาษณ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540). *บทบาทของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (2542-2550)*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *วิธีล้นให้ลูกเก่ง*. กรุงเทพฯ: รักลูกบุ๊กส์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. วารสารการการศึกษาปฐมวัย, 5(4), 30-37.*
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2549). *คุยปัญหาลูกปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เพื่อนอักษร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *ปณมของชาติ: ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชักเชตมีเดีย.

- เก็จจกน กเอื้อวงศ์. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ
ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. เข้าถึงได้จาก
<http://www.onesqa.orth/onesqa/th/home/index.php>
- ขนิษฐา จรูญชนม์. (2550). การปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. เข้าถึงได้จาก <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/home.index.php>
- คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. (2554). ความหมายของการประกัน
คุณภาพการศึกษา. เข้าถึงได้จาก [http:// fed.bri.ac.th/](http://fed.bri.ac.th/)
- จิตรลัดดา โมกกา. (2559, 16 มีนาคม). ผู้ปกครองนักเรียน. สัมภาษณ์.
- จิตริยา ไชยศรีพรหม. (2546). ชุดฝึกอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุฑารัตน์ ชลวานิช. (2559, 24 มีนาคม). ผู้ปกครองนักเรียน. สัมภาษณ์.
- ชาติชาย พิมพ์ไสย. (2543). การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์. (2545). นวัตกรรมการศึกษายุคการนิเทศเพื่อการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนา
การเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพัฒนาการอ่าน การเขียน แห่งประเทศไทย
(สกกท).
- โชติรส โสภณมณี. (2543). การบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครในช่วง
ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐธิดา อมลธีรากล. (2559, 23 มีนาคม). ผู้ปกครองนักเรียน. สัมภาษณ์.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธเนศ ขำเกิด. (2543). การประกันคุณภาพในการบริการงานวิทยาการของโรงเรียนเอกชน.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิภา รักผลาวงศ์. (2546). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนยอแซฟ อำเภอลำใหม่ จังหวัดจันทบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจา แสงมลิ. (2545). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.
- ประนอม ถาวรสิน. (2549). *ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูริ์ สัทธินทร. (2543). บทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียน. *สารปฏิรูป*, 3(25), 22-23.
- พัชรินทร์ จันทรส่งแสง. (2551). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโครงการศูนย์เลี้ยงเด็กเพื่อผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการและชุมชน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทักษ์ แพทย์ผล. (2559, 21 มีนาคม). *ศึกษานิเทศก์*. สัมภาษณ์.
- ไพฑูริ์ กังวลกิจ. (2559, 19 มีนาคม). *ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา*. สัมภาษณ์.
- ไพโรจน์ กังวลกิจ. (2559, 19 มีนาคม). *ที่ปรึกษาประธานคณะกรรมการสถานศึกษา*. สัมภาษณ์.
- พงศ์ศักดิ์ พิทยวันทน. (2552). *การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภิญญาภัทร ธนชัยโกสิน. (2559, 17 มีนาคม). *ผู้อำนวยการ*. สัมภาษณ์.
- ไม่ประสงค์ออกนาม. (2559, 16 มีนาคม). *ครูผู้ช่วย*. สัมภาษณ์.
- ยาใจ แสงศักดิ์. (2529). บทบาทของผู้ปกครองต่องานแนะแนว. *วารสารแนะแนว*, 21(107), 6-7.
- เขาวนุช ทานาม. (2545). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนภาษาจีน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เขาวพา เฉชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). เล่ม 127 ตอนที่ 23 วันที่ 2 เมษายน 2553.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2541). *เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียนเล่ม 2*. กรุงเทพฯ: เจริญผล.

- เรณู ชุ่มวารี. (2545). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนสิริมังคลานุสรณ์ จังหวัดเชียงใหม่. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรวัฒน์ แจ่มจบ. (2546). การเปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา). (2558). รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2558. ชลบุรี: โรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา).
- ลัทธิญา ฤทธาณิ. (2547). ทศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2543). วิจัยการปรับตัว. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2540). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณี. (2541). บทบาทของชุมชนการศึกษา. รายงานการศึกษา วิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไศยลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2539). บทบาทของสมาคมและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. ปริญญานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สติชัย กองคำ. (2542). เทคนิคการบริหารการศึกษา. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สมพร หรั่งเจริญ. (2559, 21 มีนาคม). ศึกษาในเทศก. สัมภาษณ์.
- สมโภชน์ หลักฐาน. (2549). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกระบวนการมีส่วนร่วมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินภายนอก รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553) การประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารข่าวครูศรีสะเกษ, 32(342), 12-14.

- สำนักคอมพิวเตอร์และเครือข่าย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (2552). *คู่มือการประกันคุณภาพภายในสำนักคอมพิวเตอร์และเครือข่าย ปีการศึกษา 2551*. เข้าถึงได้จาก http://www.ocn.ubu.ac.th/Quality_Assurance/images/kumau/5.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541 ก). *คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541 ข). *สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นจากการทำประชาพิจารณ์ รวบรวม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับ บริษัท มติชน จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ก). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา เอกสารประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ข). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ค). *รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถาบัน ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูประบบบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 ง). *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูประบบบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2543 ก). *ข้อมูลสารสนเทศ 2543*. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2543 ข). 1 ปี การปฏิรูปการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). แนวทางการปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองในสถานศึกษาเอกชน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2546). คู่มือการพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558). กรุงเทพฯ: อุดทอง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2556). รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง ปี พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สยามบล็อก และการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู. (2549). เอกสารสาระการเรียนรู้ ประกอบการศึกษา ชุดวิชาความรู้พื้นฐานทางการศึกษาปฐมวัย ชุดที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิทธิชัย เจริญพิพัฒพงษ์. (2552). องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในตามแนวการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรสำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชน. คุรุศาสตร์คุณูปถัมภ์, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. เอกสารคำสอนวิชา ปว 692 การจัดการและการประเมินเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิรา ปัญญวัฒน์กิจ. (2559, 18 มีนาคม). คณะกรรมการสถานศึกษา. สัมภาษณ์.
- สุดา ทัพสุวรรณ. (2545). บ้านกับโรงเรียน. บริหารการศึกษา มศว., 1(2), 19-26.

- สุภารัตน์ บวรลักษณ์กุล. (2559, 17 มีนาคม). คณะกรรมการสถานศึกษา. สัมภาษณ์.
- สุภาวดี ตรีรัตน์. (2554). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. เข้าถึงได้จาก http://bet.obec.go.th/depsc.images/.../depschoolinternaleqa_1-51.doc
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติ: กรณีศึกษา. เข้าถึงได้จาก <http://www.onesqa.oyhr.th/onesqa/th/home/index.php>
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2544). การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 5(1), 12-19.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2540). ความขัดแย้ง: การบริหารเพื่อสร้างสรรค์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดันออกแกรมมี.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2545). กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ถ่านสุทธา.
- สุวภา บุญอุไร. (2559, 17 มีนาคม). ครูผู้ช่วย. สัมภาษณ์.
- อภิญญา เวชยชัย. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อรจิรา ธรรมไชยากร. (2551). การเปรียบเทียบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมินในรอบที่ 2: พหุกรณีศึกษา. เข้าถึงได้จาก <http://www.onesqa.or.th/onesqa/thhome/index>.
- อรุณี หรดาล. (2536). ผู้ปกครองกับการวิจัยการศึกษาปฐมวัย ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมศึกษา หน่วยที่ 13-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หน่วยที่ 4-7. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัมพวรรณ วงษ์เกสร. (2559, 22 มีนาคม). ผู้ปกครองนักเรียน. สัมภาษณ์.
- อัญญมณี บุญเชื้อ. (2551). รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: สาราเด็ก.
- Best, V., & Kahn, P. (1993). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Colline.
- Hayward, R. P. D. (1993). *Action research on total quality education in a south Africa primary school*. Pretoria: Unisa.

- John, O., & Patrick, J. (1997). Sing nonlinear tests to examine integration between re estate and stock markets. *Real Estate Economics, American Real Estate and Urban Economics Association*, 25(3), 487-503.
- Knox, A. B. (ed.). (1972). *Continuous program evaluation*, in Peter A. Taylor and Doris M. C. Reading in Curriculum Evaluation. Howa: Wm. C. Brown.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(03), 608-609.
- Maria, T., Vassilis, G., & Panos, F. (2010). Evaluation of the factors that determine quality in higher education: an empirical study. *Quality Assurance in Education*, 18(3), 227-244.
- Mitzel, H. E. (1982). *Encyclopedia of Educational Research* v. 2 (5th ed.). New York: The Free Press.
- Moursund, J. P. (1973). *Evaluation An introduction to research design*. CA: Books & Cole.
- Newby, E. F. (1998) *Total quality management and the elementary school*. Dissertation *Abstracts International*, 59(1), 88.
- Rossi, P. H., & Freeman, H. E. (1982). *Evaluation A Systematic Approach* (2nd ed.). CA: Sage Publications.
- Stufflebeam, D. L., Foley, W. J., Gephart, W. J., Guba, E. G., Hammond, R. L., Merriman, H. O., & Provus, M. (1971). *Educational evaluation and decision making*. Illinois: F. E. Peacock.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ตำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- ตำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- ตำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ.6621.8/ ว.0103

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

1 กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาวพรรณวรรณ วิบุษย์บุญญ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920486 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียน
บ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ชัยพนธ์ รังงาม เป็น
ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยศูนย์
นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
ของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามนกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ.6621.8/ ว.0104

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

7 กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นางสาวทรรศวรรณ วิบุยชัยญ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920486 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียน
บ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ชัยพนธ์ รั้งงาม เป็น
ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพ
เครื่องมือ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษามีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์
จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ.6621.8/ ว.0105

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

10 กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวทรรศวรรณ วิบุยชัยญ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920486 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียน
บ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.ชัยพนธ์ รั้งงาม เป็น
ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษามีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้สัมภาษณ์และตำแหน่ง

รายชื่อผู้สัมภาษณ์และตำแหน่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	นายสมพร หรรษาเจริญ	ตำแหน่ง ศิษยานุเทศก์
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	นายพิทักษ์ แพทย์ผล	ตำแหน่ง ศิษยานุเทศก์
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	นางภิญญาภัทร ธนชัยโกสิน	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ไม่ประสงค์ออกนาม (คนที่ 1)	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5	ไม่ประสงค์ออกนาม (คนที่ 2)	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6	ไม่ประสงค์ออกนาม (คนที่ 3)	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7	นางสาวสุภา บัญอุไร	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8	นายไพโรจน์ กังวลกิจ	ตำแหน่ง ที่ปรึกษาประธานคณะกรรมการ สถานศึกษา
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9	นายไพชยนต์ กังวลกิจ	ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10	นายสง่า เหลือปิยสกุล	ตำแหน่ง คณะกรรมการสถานศึกษา
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11	นางสาวสุจารัตน์ บวรลักษณ์กุล	ตำแหน่ง คณะกรรมการสถานศึกษา
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12	นางสุจิรา ปัญญวัฒน์กิจ	ตำแหน่ง คณะกรรมการสถานศึกษา
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13	นางอัมพวรรณ วงษ์เกษร	ตำแหน่ง ผู้ปกครองนักเรียน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14	นางสาวณัฐธิดา อมลธีรารกุล	ตำแหน่ง ผู้ปกครองนักเรียน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15	นางสาวจุฑารัตน์ ชลวานิช	ตำแหน่ง ผู้ปกครองนักเรียน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 16	นางสาวกาญจนา ปัทมรักษ์	ตำแหน่ง ผู้ปกครองนักเรียน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 17	นางสาวจิตรลัดดา โมกกา	ตำแหน่ง ผู้ปกครองนักเรียน

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัย ของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)
 2. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา)
- ใน 3 ด้าน คือ
1. ด้านปัจจัย
 2. ด้านกระบวนการ
 3. ด้านผลผลิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว).....

ตำแหน่ง.....

บ้านพักอาศัยเลขที่.....

สัมภาษณ์วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพ

การศึกษาสำหรับระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองเสือช้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) จังหวัดชลบุรี
ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านปัจจัย
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านผลผลิต

ด้านปัจจัย

1. ท่านคิดว่าโรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคลากรที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ตรงตาม
มาตรฐานระดับชาติมากน้อยเพียงใด

.....
.....
.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....
.....

2. ท่านคิดว่าบุคลากรและผู้เรียนในระดับปฐมวัยในโรงเรียนนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน
หรือไม่

.....
.....
.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....
.....

3. ท่านคิดว่าความพร้อมด้านอาคารสถานที่มีความพร้อมเพียงใด

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

4. สภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการจัดการศึกษา หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

ด้านกระบวนการ

5. ท่านคิดว่าขั้นตอนการบริหารจัดการในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

6. ท่านคิดว่าการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการดำเนินงานในระดับปฐมวัยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

7. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยในโรงเรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนหรือไม่

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

8. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในระดับปฐมวัยในโรงเรียนมีความเป็นระบบหรือไม่

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

9. ท่านรู้สึกภูมิใจเมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของหน่วยงานในการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรอื่น

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

10. คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

ด้านผลผลิต

11. ท่านคิดว่าผู้เรียนได้รับมาตรฐานที่จบจากโรงเรียนแห่งนี้มีทักษะกระบวนการคิดอย่างครบถ้วนตรงตามมาตรฐานที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....

12. ท่านคิดว่าผู้เรียนทุกคนมีความพร้อม เพื่อเตรียมตัวเลื่อนขั้นขึ้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

แนวทางในการแก้ไขพัฒนา/ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

.....

.....